

ÖZEL VE KAMU SERMAYELİ BANKALARIN YAYIMLADIKLARI ENTEGRE RAPORLARIN SERMAYE ÖĞELERİ BAZINDA KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ*

Hasan Hüseyin GÖKOĞLU**

Doç. Dr. Kadir TUTKAVUL***

Araştırma Makalesi / *Research Article*

Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi
Mart 2022, 24(1), 199 – 233

ÖZ

Entegre raporlama, finansal ve finansal olmayan bilgileri birleştirerek performansı analiz eden ve ekonomik, sosyal ve yönetişimsel sorunların giderilmesini sağlayan bilgileri tek bir belgede toplayan raporlama türüdür. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'nin finans sektöründe yer alan özel sermayeli ve kamu sermayeli bankaların Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesinin belirlemiş olduğu sermaye öğelerinin ve bu sermaye öğelerine özgü kriterlerin 2019 yılında yayımlanmış oldukları entegre raporlarda hangi değerleri aldıklarını karşılaştırarak ortaya koymaktır. Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında; dört özel sermayeli banka, iki kamu sermayeli bankanın 2019 yılında yayımlanmış oldukları entegre raporları analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Entegre Raporlama, Sermaye Öğeleri, Sermaye Öğeleri Kriterleri, Kamu Sermayeli Bankalar, Özel Sermayeli Bankalar

JEL Sınıflandırması: M40, M41

* Makale Geliş Tarihi (Date of Submission): 02.04.2021; Makale Kabul Tarihi (Date of Acceptance): 20.07.2021
Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Kadir TUTKAVUL danışmanlığında, Hasan Hüseyin GÖKOĞLU tarafından Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde hazırlanan “Özel ve Kamu Sermayeli Bankaların Yayımladıkları Entegre Raporların Sermaye Öğeleri Bazında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinin bir bölümünden yararlanılarak geliştirilmiştir.

** Bilim Uzmanı, h.huseyin.gokoglu@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6138-9919>

***Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, kadirtutkavul@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-7167-8631>

Atf (Citation): Gökoğlu, H. H. ve Tutkavul, K. (2022). Özel ve Kamu Sermayeli Bankaların Yayımladıkları Entegre Raporların Sermaye Öğeleri Bazında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 24(1), 199-233. <https://doi.org/10.31460/mbdd.908407>.

A COMPARATIVE REVIEW OF CAPITAL COMPONENTS IN INTEGRATED REPORTS PUBLISHED BY PRIVATE AND PUBLIC BANKS

ABSTRACT

Integrated reporting analyzes a firm's performance based on both financial and non-financial information and collects this information in a single document that aims to mitigate the firm's economic, social and governance problems. In the scope of this research, content analysis method is used to analyze and compare the 2019 integrated reports of four private and two state-owned banks within the finance sector in Turkey, in terms of the six capital types identified in the International Integrated Reporting Framework. Our objective is to identify and compare the level and quality of the disclosures about these capitals types and the related pre-determined indicators used to measure them in these two types of banks.

Keywords: Integrated Reporting, Capitals, Capitals Criteria, Public Banks, Private Banks

JEL Classification: M40, M41

EXTENDED SUMMARY

PURPOSE AND MOTIVATION

This research aims to compare the six capital element (henceforth, capitals) identified within the Framework of the International Integrated Reporting in terms of the criteria specific to these capitals in the 2019 integrated reports of private and public banks in Turkey's finance sector. To our knowledge, there is no research in the literature that has analyzed and compared the public and private banks on the basis of their capitals. The present study aims to address this gap detected in the literature.

METHODOLOGY

Empirical studies on integrated reporting have examined companies in the BIST sustainability and BIST corporate governance indices, non-profit organizations, organizations operating in the finance field, and some other private and public institutions. By comparing private and public banks in terms of their capitals, our research question of which bank ownership type gives more importance to which type of capital in their integrated reports is answered. Accordingly, we examine whether the Capitals section of the integrated reports include the 56 pre-determined capital-specific criteria adopted from prior research in order to determine the level and quality of the information disclosed in the integrated reports. Content analysis was selected as the method to be used in the research. Content analysis is a type of systematic interpretation method that prevents the research from getting out of control by clearly defining a research path. Integrated reports were obtained from the public institutions and private sector - companies section of the official website of the Integrated Reporting Network Turkey

(ERTA). The dataset used in the research include the 2019 integrated reports of the sample public and private banks in Turkey's finance sector. The fact that private and public banks have not been compared on the basis of their capitals in prior literature was instrumental in our selection of these subsamples. When examining the integrated reports of private and public banks, we score the disclosures related to capital types based on the pre-determined capital-specific criteria. Accordingly, the following hypotheses are developed for the integrated reports of the public and private banks:

- **H1:** There are differences between the public and private banks as to whether information about their capitals and their capital-specific indicators are disclosed.
- **H2:** There are differences between the public and private banks in terms of the level of their capitals and capital-specific indicators disclosed.
- **H3:** There are differences between the public and private banks in terms of the level and attribute of their capitals and capital-specific indicators disclosed.

The hypotheses are valid as they cover the research question. In addition, they are relevant and contribute to the integrated reporting literature.

RESULT AND DISCUSSION

The results obtained show that the integrated reporting scores of private banks in 2019 were generally higher than those of public banks. It has been concluded that the information disclosed in the integrated reports of private banks is more comprehensive and have higher quality. The comparison of the capital-specific disclosure indicators of public and private banks reveals that private banks, unlike public banks, give priority to non-performing loans (net)/total loans and receivables indicators in financial capital; female employee ratio in human capital; total greenhouse gas emissions (scope1 + scope2)/total number of employees and other greenhouse gas emissions (scope3)/total employees in natural capital. Public banks, on the other hand, give priority to interest income/interest expense and asset size indicators in financial capital; tangible assets and number of ATMs in manufactured capital; intangible assets in intellectual capital; unionized employee ratio in human capital; total paper consumption/total number of employees and the amount of recycled waste/total number of employees in natural capital.

Within the scope of the results obtained, the difference in the total integrated reporting scores of private and public banks supports hypothesis H1. The finding that private banks disclosed more detailed information than public banks supports hypothesis H2. The fact that private banks produce higher quality and more detailed information than public banks supports hypothesis H3. In this case, all hypotheses are supported.

This research focuses only on the capital types in the integrated reports published by private and

public banks in 2019. Prior studies include reviews of Guiding Principles and Content Elements. In this respect, this research is different from prior studies in the literature. Yet, this research is similar to previous studies in that it also focuses on the finance sector and creates integrated reporting disclosure scores.

CONCLUSION AND IMPLICATION

The research is conducted on two public and four private banks in Turkey's finance sector. A total of six integrated reports are analyzed by content analysis. The results obtained show that the 2019 integrated reporting scores of private banks are generally higher than those of public banks. Studies to be conducted in other countries, areas, and years are likely to yield different results. This research is expected to guide further research on the capitals within the framework of integrated reporting.

Organizations that prepare integrated reports abroad and, in our country, do not sufficiently share information about the value they create - such as their value creation processes and relations with stakeholders - with the society on their corporate web pages, social media accounts, and television advertisements. It is recommended that organizations preparing integrated reports raise awareness by increasing the visibility of integrated reporting.

1. GİRİŞ

Dünya üzerinde yaşanan krizler ve birçok olumsuz olay nedeniyle yatırımcıların bilgi ihtiyacı değişmiştir. Değişen bilgi ihtiyacını karşılamada geleneksel raporlama yetersiz kalmıştır. Bu nedenle yeni bir raporlama türü olan entegre raporlama ortaya çıkmıştır. Geleneksel raporlamada finansal ve finansal olmayan bilgiler farklı farklı raporlar aracılığıyla hazırlanmıştır. Entegre raporlama ile birlikte finansal ve finansal olmayan bilgiler birleştirilerek ve aralarındaki ilişki ortaya konularak ekonomik, sosyal ve çevresel alanlarda tek bir rapor oluşturulmuştur.

Entegre raporlama dünyada ilk olarak 1994 yılında Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki kuruluşlar tarafından hazırlanmıştır. Güney Afrika Cumhuriyeti, kuruluşlarına entegre raporlama hazırlamayı zorunlu hale getirmiştir. Entegre raporlama hazırlamayan kuruluşların ise neden hazırlamadığının açıklanması istenmiştir. Türkiye'de Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD) ve İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye) kuruluşlarının işbirliği ile 2011 yılında entegre raporlama çalışmaları başlamıştır. Entegre raporlama çerçevesinin amacı, kuruluşların değer yaratmak için entegre raporda kullandığı bilgileri açıklamaktır. Bu amaca ek olarak entegre raporun genel içeriğini düzenleyen klavuz ilkelerine ve içerik öğelerine uyum sağlanması gereklidir. Çerçevenin içeriğinde temel olarak; sermaye öğeleri, değer yaratma süreci, klavuz ilkeleri ve içerik öğeleri yer almaktadır. Bu araştırmada, çerçevenin belirlemiş olduğu sermaye öğelerine odaklanılmıştır.

Entegre raporlama ile ilgili literatür taranmış ve aşağıdaki boşluk tespit edilmiştir. Özel sermayeli ve kamu sermayeli bankaların yayımladıkları entegre raporların sermaye öğelerine özgü kriterler

bazında karşılaştırılmasının yapılmadığı tespit edilmiştir. Araştırmada bu yöne odaklanılarak tespit edilen boşluk doldurulmak istenmiştir. Bu açıdan araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı ve bu alanda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara kaynak imkânı sunacağı düşünülmektedir. Türkiye'nin finans alanında bankalardan başka entegre raporlama yayımlayan kuruluş bulunmamaktadır. Araştırma, finans alanında yer aldığı için sadece bankaların araştırılması durumunu ortaya çıkarmıştır. Bankalar sermaye bazında, özel ve kamu biçiminde ayrıldığı için araştırmada özel ve kamu sermayeli bankalara yönelik incelemelerde bulunulmuştur. Araştırma, Türkiye'de yer alan özel ve kamu sermayeli bankaların 2019 yılında yayımladıkları entegre raporlarının daha önce belirlenen sermaye öğelerine özgü kriterleri karşılayıp karşılamadığı, karşılamış ise ne ölçüde ve nitelikte karşıladığının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'nin finans sektöründe yer alan özel sermayeli bankaların ve kamu sermayeli bankaların Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesinin belirlemiş olduğu sermaye öğelerinin ve bu sermaye öğelerine özgü kriterlerin 2019 yılında yayımlanmış oldukları entegre raporlarda hangi değerleri aldıklarını karşılaştırarak ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda, içerik analizi yöntemiyle Türkiye'de faaliyet gösteren dört özel sermayeli, iki kamu sermayeli bankanın 2019 yılında yayımlanmış oldukları entegre raporları incelenmiştir.

2. ENTEGRE RAPORLAMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Entegre raporlama, kuruluşların finansal ve finansal olmayan performanslarının kapsayıcı ve tamamlayıcı sunumu olarak ifade edilmektedir (Aras & Sarioğlu, 2015). Başka bir deyişle entegre raporlama, toplumu ilk sırada gözeterek onun yararına olacak finansal bilgileri ve finansal olmayan bilgileri birleştirerek kuruluşun geleceğe yönelik politikalarını açıklayan raporlamadır. Aslında çok kapsamlı olan entegre raporlar bugün ve gelecekte işletmenin değer yaratmayı nasıl yapabileceği ile ilgilidir (Topçu & Korkmaz, 2015). Entegre raporun amaçları altı noktada toplanmıştır (Elmacı & Sevim, 2017):

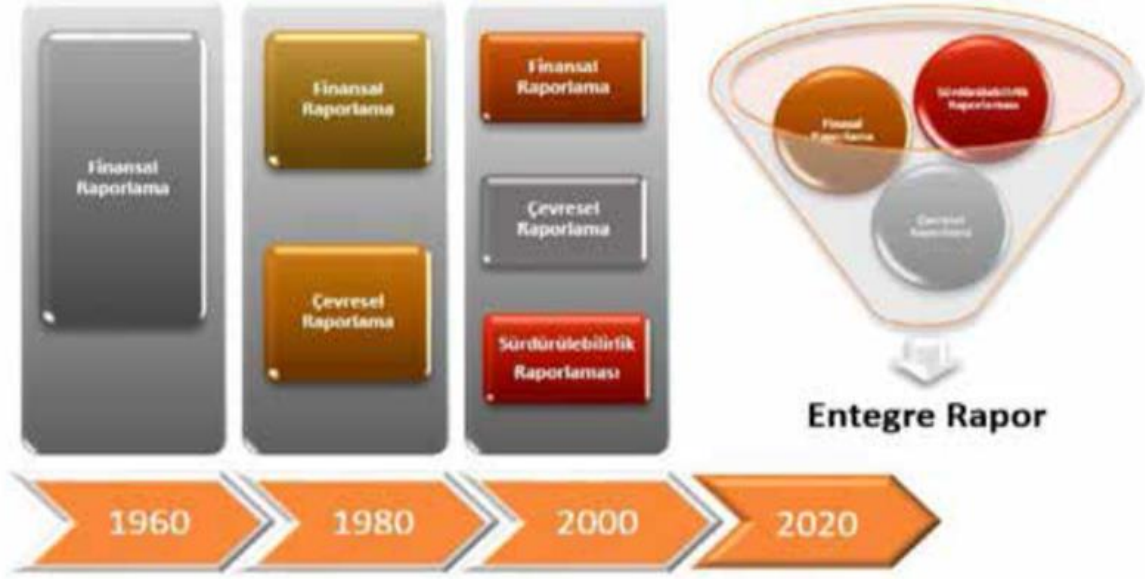
- Paydaşlara karşı şeffaflık ve hesap verilebilirlik kavramlarını benimsetmek
- Finansal sermaye sağlayan taraflara yatırım kararları için kaliteli bilgi sağlamak
- Anlaşılabilir bir raporlamayı benimsetmek ve yaygınlaştırmak
- Organizasyonun değer yaratma kabiliyetini olumlu veya olumsuz yönde etkileyen tüm unsurları kapsamlı bir şekilde meydana getirmek
- Sermaye öğelerini daha hesap verilebilir hale getirmek ve yönetme gücünü ortaya çıkarmak
- Bütünleşik düşünce yapısıyla kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma, harekete geçme ve

karar verme kavramlarına önyak olma, organizasyonun tüm paydaşları ile iyi bir iletişim ağını oluşturmak. Entegre raporlama, kuruluş içinde ve dışında yer alan paydaşlarına yönelik ilişkilerini giderek arttırmaktadır. Bu sayede paydaşların işletmeye olan bağlılığı arttırılacak ve işletme daha fazla yatırım imkânı bulacaktır (Aktaş Mozeikçi & Öztürk, 2019).

- ✓ Kuruluşun iletişimi ve sorumluluklarıyla ilgili net durum ortaya çıkarması
- ✓ Etkili kararlar alınmasını sağlaması
- ✓ Paydaşlarla olan ilişkilerin daha ayrıntılı kurulmasını sağlaması
- ✓ Düşük bir itibar riskinin olması

Kısa ve öz bilgi sağlar. Önemli bilgileri aktarır. Diğer raporlarla karşılaştırılabilir bir ortam sağlar (Kaya, 2015). Önemli bilgileri aktarır. Diğer raporlarla karşılaştırılabilir bir ortam sağlar. Bilgiler arasında ilişki kurarak geleceğin öngörülmesini sağlar ve bu sayede belirsizliğin giderilmesine imkân verir (Battal, 2018). Basit, anlaşılır ve güncel bilgiler ile doğru kararlar alınmasını sağlar (Sultanoğlu & Akdoğan, 2020).

Kuruluşlardaki sürdürülebilir kalkınma konularına artan ilgiyle beraber entegre raporlamanın sürdürülebilirlik raporlaması üzerinden gelişmesine fırsat doğmuştur (Stacchezzini ve diğerleri, 2016). Sürdürülebilirlik raporlarında ekonomik, sosyal ve çevresel konularda birçok bilgi bulunmaktadır. Bir bilgi türünde gerçekleşen faaliyetin diğer bilgi türüne olan etkisi kaçınılmazdır. Ancak sürdürülebilirlik raporlarında, yer alan bilgi türleri arasında herhangi bir bağlantı kurulamamıştır. Bu yüzden ekonomik, sosyal ve çevresel konulardaki bilgilerin birbirine bağlanması gerekmektedir. Bu gereklilik sayesinde entegre raporlama fikri ortaya çıkmıştır (Tutkavul, 2019). Entegre raporlama geleceğe yönelik hazırlanan, hedeflere nasıl ulaşılacağını açıklayan, kurum ve paydaşlar için önemli konulara değinen bir raporlama türüdür (Marşap ve diğerleri, 2020). Aşağıdaki şekilde entegre raporlamanın nasıl bir süreçten geçtiği gösterilmektedir.

Şekil 1. Kurumsal Raporlamadan Entegre Raporlamaya Geçiş

Kaynak: (Güney, 2018)

Entegre raporlama fikrinde paydaş kavramının yeri çok önemlidir. Bunun yanı sıra entegre raporlama fikrin ilerleyebilmesinde etkili olan kurumsal yönetim de entegre raporlamaya fayda sağlamakta ve paydaşların istediği finansal ve finansal olmayan bilgilerin şeffaf, hesap verebilir ve adil şekilde paylaşılmasına olanak sağlamıştır (Kevser, 2020).

Entegre raporlamanın dünyada gelişimi, 1994 yılında Güney Afrika'nın yeni başkanı Nelson Mandela'nın şirketlere olan güveni arttırmak için paydaşlara karşı hesap verebilir ve şeffaf olmayı önermiştir. Bu gelişmelerin ardından, borsada yer alan tüm kuruluşların entegre rapor hazırlamasını, hazırlamayan kuruluşların ise neden hazırlamadığının açıklanmasını zorunlu hale getirmiştir. Güney Afrika, borsada yer alan kuruluşlara entegre raporlama hazırlamayı zorunlu yapan ilk ülke olmuştur (Aras & Sarıoğlu, 2015).

Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi ve Güney Afrika Entegre Raporlama Konseyi entegre raporlarda asgari düzeyde uygulanması gereken kuralları belirten kuruluşlardır (Abeysekara, 2013). Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin amacı, işletmelerin kısa, orta ve uzun vadede ortaya çıkaracağı ekonomik, sosyal ve çevresel bilgileri nasıl ve hangi düzeyde oluşturması gerektiğine dair yol göstermektedir (Coşkun Arslan & Özkan, 2018).

Türkiye'de finansal olmayan raporlamanın önemli hale gelmesi Sürdürülebilirlik Endeksi ile sağlanmıştır (Aras ve diğerleri, 2019). Türkiye'de entegre raporlamayla ilgili işletmelere yol gösteren ilk çalışma, Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD) ve İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye) birlikteliğiyle başlatılmıştır. Bu çalışmanın amacı, özel ve kamu

kuruluşlarında entegre raporlama fikrinin anlaşılmasını sağlamaktır (Gençoğlu & Aytaç, 2016). Entegre raporlamayla ilgili faaliyetler neticesinde, 2015 yılı Türkiye için çok önemli gelişmelere sahne olmuştur. Prof. Dr. Güler Aras öncülüğünde Entegre Raporlama Türkiye Ağı (ERTA) kurulmuştur. Bu kurumun amacı, Türkiye’deki kuruluşlar, hissedarlar, yatırımcılar, müşteriler gibi tüm iç ve dış paydaşları bir araya getirerek entegre düşünceyi her birine benimsetmektir (Coşkun Arslan & Özkan, 2018). Türkiye’de ilk entegre rapor, 2016 yılında Argüden Yönetişim Akademisi tarafından hazırlanmıştır. Kâr amacı gütmeyen kuruluşun, herhangi bir yasal zorunluluk olmamasına rağmen entegre raporlama hazırlamış olması diğer kar amacı gütmeyen kuruluşlara örnek olmuştur (Gacar, 2020). Türkiye’de entegre raporlamayı destekleyen ve benimsetmeye çalışan diğer bir kuruluş ise Türkiye Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) olmuştur (Yüksel & Aracı, 2017).

3. ENTEGRE RAPORLAMANIN KLAVUZ İLKELERİ

Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi’nin oluşturmuş olduğu çerçeveye göre klavuz ilkeleri aşağıda açıklanmıştır. Toplam yedi adet olan bu ilkeler hazırlanan entegre raporların bünyesinde yer alması gereken özellikleri belirtmektedir. Tablo 1’de klavuz ilkelerinin açıklamaları sunulmuştur.

Tablo 1. Entegre Raporlama Çerçevesinin Klavuz İlkeleri

<p style="text-align: center;"><u>Stratejik Odak ve Geleceğe Yönelim</u></p> <p>Kuruluşların belirlemiş olduğu stratejilerin değer yaratmaya ne durumda yaklaştığını, bu değerlerin yatırımcılar açısından nasıl bir tepkiyle karşılanacağını göz önüne serecek bir ilkedir.</p>
<p style="text-align: center;"><u>Bilgiler arası Bağlantı</u></p> <p>Kuruluş paydaşlarına yaptığı faaliyetlerle ilgili olarak kurmuş olduğu ilişkiler hakkında bilgi aktarmalı onları her türlü durumdan haberdar etmek zorundadır.</p>
<p style="text-align: center;"><u>Paydaşlarla İlişkiler</u></p> <p>Bir kuruluşun entegre raporlamasında esas kabul edilen paydaşlarla ilgili kurulmuş olan bağın nasıl kurulduğuyula ve kalitesiyle alakalı olarak bilgi yer almalı ve kuruluş paydaşların gereksinimlerini ve isteklerini ne derecede hayata geçirdiğini ifade etmelidir.</p>
<p style="text-align: center;"><u>Önemlilik</u></p> <p>Kuruluşlar entegre raporlarında kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetini önemli ölçüde etkileyen konular hakkında bilgi vermelidir.</p>
<p style="text-align: center;"><u>Kısa ve Öz Olma</u></p> <p>Bir entegre raporun içeriği stratejilerinin, umutlarının, performanslarının kuruluşun dışında yer alan paydaşlarına nasıl değer yarattığını kısa ve öz bir şekilde sunulmasıyla anlam kazanır.</p>
<p style="text-align: center;"><u>Güvenilirlik ve Eksiksizlik</u></p> <p>Entegre bir rapor maddi hususlarının olumlu veya olumsuz bir şekilde olmaması için dengeli ve maddi kusur bulundurmuyacak durumda olmalıdır.</p>
<p style="text-align: center;"><u>Tutarlılık ve Karşılaştırılabilirlik</u></p> <p>Entegre bir rapordaki sunulan bilgiler belirli bir süreç içerisinde tutarlı bir dayanağa sahip olması ve kuruluşun değer yaratma süreci içerisinde değeri yaratma yeteneği bakımından rekabet içerisinde yer aldığı farklı kuruluşlar ile karşılaştırılmasına imkân verecek biçimde bilgilerini sunmalıdır.</p>

Kaynak: Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi’nde belirtilen bilgiler göz önüne alınarak oluşturulmuştur.

4. ENTEGRE RAPORLAMANIN İÇERİK ÖĞELERİ

Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin hazırlamış olduğu çerçeveye göre içerik öğeleri aşağıda verilmiştir. Toplam sekiz adet olan içerik öğeleri birbirine bağlı bir yapıdadır. Tablo 2'de klavuz ilkelerinin açıklamaları sunulmuştur.

Tablo 2. Entegre Raporlama Çerçevesinin İçerik Öğeleri

<p style="text-align: center;"><u>Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre</u></p> <p>Entegre bir rapor şu soruları yanıtlayabilmelidir. Bunlar; kuruluş hangi işle uğraşüyor ve ne gibi şartlarda faaliyet gösteriyor?</p>
<p style="text-align: center;"><u>Kurumsal Yönetim</u></p> <p>Kuruluşun kurumsal yönetimi ile ilgili nasıl değer yarattığına yönelik yeteneğini ne şekilde arttırmaya çalışıyor sorusunun cevabı entegre rapor içerisinde yer almalıdır.</p>
<p style="text-align: center;"><u>İş Modeli</u></p> <p>Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesine göre iş modeli, 'kuruluşun hedeflerine ulaşabilmek amacıyla sermaye öğelerini girdi olarak alıp bunları işleyerek hedeflenen çıktılara dönüşmesini sağlayan bir süreç' olarak ifade edilmektedir.</p>
<p style="text-align: center;"><u>Riskler ve Fırsatlar</u></p> <p>Entegre raporlarda içerideki ve dışarıdaki unsurlardan gelebilecek olan tüm riskler belirlenmeli ve belirlenen risklerin meydana gelebilme olasılığı ve meydana geldiği takdirde neleri etkileyebileceği analiz edilmelidir.</p>
<p style="text-align: center;"><u>Strateji ve Kaynak Aktarımı</u></p> <p>Strateji ve kaynak aktarımı, kuruluşun nasıl değer yarattığına yönelik olarak saptanmış olduğu stratejik hedefleri nelerdir ve bu hedeflere ulaşabilmek amacıyla neler yapılmalıdır sorusunun cevabını vermelidir.</p>
<p style="text-align: center;"><u>Performans</u></p> <p>Kuruluşun belirli bir süre içerisinde ortaya koymuş olduğu stratejik amaçlarına ulaşabilme derecesi nedir ve meydana gelen sonuçların sermaye öğelerini etkileme durumu nedir sorularına cevap verilmelidir.</p>
<p style="text-align: center;"><u>Genel Görünüş</u></p> <p>Kuruluş, belirlemiş olduğu stratejileri hayata geçirirken önüne çıkacak olası sıkıntıları iş modeli aracılığıyla ileride oluşacak performansını nasıl etkileyecektir sorusuna cevap vermelidir.</p>
<p style="text-align: center;"><u>Hazırlık ve Sunum Temeli</u></p> <p>Entegre bir rapor hazırlayacak olan kuruluş rapor bünyesine katabileceği konuları ne şekilde seçmektedir ve seçtiği konuları inceleme biçimi nasıldır sorusuna cevap vermelidir.</p>

Kaynak: Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi'nde belirtilen bilgiler göz önüne alınarak oluşturulmuştur.

5. ENTEGRE RAPORLAMANIN SERMAYE ÖĞELERİ

Değer, kuruluşun çalışma yapmak istediği alanla, yapısıyla ve yasalarla yakın bir ilişki içerisinde (Üreten & Ercan, 2000). Değer yaratma sürecinin gelişmesinde rol oynayan unsurları geleneksel raporlama doğru ve net bir şekilde açıklayamamaktadır. Bu sebeple paydaşların doğru, net ve kısa sürede bir bilgi alabilme durumlarını zora sokmuştur (Arıcı, 2018). Kuruluşların değer yaratma sürecinde, değer nasıl yaratılması gerektiğini belirlemeleri çok önemlidir (Köse & Çetinel, 2017). Değer yaratma süreci, kuruluşun yapısına uygun olan sermaye öğelerini girdi olarak aldıktan sonra bu girdileri belirli faaliyetlerden geçirerek çıktılara dönüştürülen bir süreçtir (Ercan & Kestane, 2017).

Bütün kuruluşlar değer yaratabilmek amacıyla bazı kaynaklara ihtiyaç duymaktadır (IIRC, 2013). Bu kapsamda Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesine göre kullanılabilir kaynak başka bir deyişle sermaye ögesi altı tanedir. Bu ögeler finansal, insan, fikri, sosyal ve ilişkisel, üretilmiş ve doğal sermaye olarak belirlenmiştir. Kuruluşların bu altı sermaye ögesinin hepsini kullanma zorunluluğu yoktur. Buna bağlı olarak sadece yapısına uygun sermaye ögesini kullanabilmektedir. Değer yaratma süreci meydana gelirken sermaye ögelerinde artışlar ve azalışlar olabilmektedir. Bunun yanında sermaye ögelerinin birbirlerine dönüşebilme durumu vardır. Örnek olarak bir kuruluş finansal açıdan rahatladığı takdirde çalışanlarına daha rahat bir ortam ve daha çok eğitim verecektir. İyi bir eğitimle de yeni fikirler ortaya çıkacaktır. Böylece finansal sermaye, insan sermayesine insan sermayesi de fikri sermayeye dönüşmüş olacaktır.

- **Finansal Sermaye:** Finansal sermaye, kuruluşun varlığını sürdürebilmesi amacıyla kullandığı veya kullanacağı borç, öz sermaye ve yatırımlarla meydana getirdiği kaynaklardır (IIRC, 2013). Bir kuruluşun ürün meydana getirebilmesi ve paydaşlarına hizmet sağlayabilmesi için kullanımına arz edilenlerdir (Saban ve diğerleri, 2017).

- **Üretilmiş Sermaye:** Üretilmiş sermaye, kuruluşun mal ve hizmet üretimi süreçlerine katkıda bulunan fakat ürünün net bir şekilde ele alınmasına faydası olmayan maddi varlıkları (bina, köprü, liman vb.) teknoloji ile meydana getirilmiş olan fiziksel yapıları içine almaktadır (Aras & Sarioğlu, 2015).

- **Fikri Sermaye:** Fikri sermaye, kuruluşun çalışanları tarafından meydana getirilen telifler, patentler, yazılımlar ve lisanslar gibi fikri mülkiyet haklarına dayanarak markanın bilinirliğini ve değerlendirilmesini, kuruluşun itibar kazanmasını sağlayan maddi olmayan varlıklardan oluşur (IIRC, 2013). Kuruluşların faaliyetleriyle birlikte çalışanlar tarafından farklı fikri mülkiyetler kısa, orta ve uzun vadede ortaya çıkarılmaktadır (Gökten, 2016).

- **İnsan Sermayesi:** İnsan sermayesi, kuruluşun bünyesinde bulunan çalışanların kabiliyetleri, tecrübeleri, yetkinlikleri, uzmanlıkları, kuruluşun amaçlarına uygun davrandıkları, doğru işi yapma becerileri ve işleri grup halinde yapabilme özellikleridir (Yılmaz ve diğerleri, 2017).

- **Sosyal ve İlişkisel Sermaye:** Toplumsal ilişkiler sayesinde, bireylerin ve toplulukların düzenli ve rahat bir ortam sağlayabilmek amacıyla bilgi paylaşımı yapma yeteneklerini dile getirir (IIRC 2013, 12). Sosyal ve ilişkisel sermayede kuruluş bünyesinde yer alan çalışanlar tarafından takip edilen etik liderler vardır. Etik liderlerin çalışanlar ile kurmuş olduğu bağ sayesinde sosyal ve ilişkisel sermayenin tüm kuruluş içerisine yayılacağını göstermektedir (Yıldız ve diğerleri, 2016).

- **Doğal Sermaye:** Doğal sermaye, kuruluşların gelecek dönemde daha rahat edebilmesi için ürün ya da hizmet meydana getirilmesine olanak sağlayan süreçler olarak ifade edilmektedir. Doğal

sermayenin kapsadığı alanlar; su, toprak, hava, fosil yakıtlar, orman, maden, biyolojik çeşitlilik ve ekosistem sağlığıdır (IIRC, 2013).

6. ÖZEL VE KAMU SERMAYELİ BANKALARIN YAYIMLADIKLARI ENTEGRE RAPORLARIN SERMAYE ÖĞELERİ BAZINDA KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

6.1. Araştırmanın Metodolojisi

6.1.1. Araştırmanın Önemi

Araştırma, Türkiye’de kamu sermayeli ve özel sermayeli bankaların entegre raporları içerisinde sermaye öğelerinden ve sermaye öğelerine özgü açıklama kriterlerinden hangilerine ilk sırada önem verildiğinin tespit edilebilmesi açısından önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra araştırma, özgün olması bakımından da önem taşımaktadır. Literatürde kamu ve özel sermayeli bankaların sermaye öğeleri bazında karşılaştırılmasının yapıldığı bir araştırma bulunmamaktadır. Böyle bir boşluk tespit edilmiş olup bu araştırmayla bu boşluk doldurulmak istenmiştir.

6.1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkiye’nin finans sektöründe yer alan özel sermayeli bankaların ve kamu sermayeli bankaların Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesinin belirlemiş olduğu sermaye öğelerinin ve bu sermaye öğelerine özgü kriterlerin, 2019 yılında yayımlanmış oldukları entegre raporlarda hangi değerleri aldıklarını karşılaştırarak ortaya koymaktır. Özel ve kamu sermayeli bankaların, sermaye öğeleri kapsamında karşılaştırılmasıyla hangi banka grubunun hangi sermaye öğesine daha çok önem verdiği ortaya çıkarılmış olacaktır.

6.1.3. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırma Türkiye’nin finans sektöründe entegre rapor hazırlayan kamu ve özel sermayeli bankaları kapsamaktadır. Yatırımcıların entegre raporları doğru bir şekilde analiz yapabilmesi için kuruluşların hazırladıkları entegre raporların hangi dönemleri kapsadıkları net bir şekilde belirtilmelidir. Araştırma kapsamında; Türkiye’nin finans sektöründe yer alan iki kamu sermayeli, dört özel sermayeli bankanın 2019 yılında hazırladıkları entegre raporları incelenmiştir. Özel ve kamu sermayeli toplam altı banka ele alınmıştır. Yıl sayısı ve banka sayısı bakımından sınırlılık vardır.

Tablo 3. Analize Konu Edilen Özel Sermayeli Bankalar ve Kapsadıkları Rapor Tarihleri

	2019
İş Bankası	01.01-31.12 2019
Garanti Bankası	01.01-31.12 2019
TSKB	01.01-31.12 2019
Yapı Kredi	01.01-31.12 2019

Tablo 4. Analize Konu Edilen Kamu Sermayeli Bankalar ve Kapsadıkları Rapor Tarihleri

	2019
Ziraat	01.01-31.12 2019
Vakıfbank	01.01-31.12 2019

6.1.4. Araştırmanın Verileri

Entegre raporlar, Entegre Raporlama Türkiye Ağı'nın (ERTA) resmi internet sitesinin kamu kurumları ve özel sektör - şirketler bölümünden elde edilmiştir. Araştırmada kullanılmak üzere alınan veri setleri, Türkiye'nin finans sektöründe yer alan kamu sermayeli ve özel sermayeli bankaların 2019 yılında yer alan bilgilerini içermektedir.

6.1.5. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma kapsamında içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, nitel olan belgelerin nesnel ve düzenli olarak analiz edilmesine olanak sağlayan bir yöntemdir (Tavşancıl & Aslan, 2011). İçerik analizi, araştırmanın gideceği yolu net bir şekilde belirleyerek araştırmanın kontrolden çıkmasını engelleyen düzenli bir yorum yapma şeklidir (Gökçe, 2006). Bu durumda ulaşılmak istenen amaçlara daha hızlı bir şekilde ulaşılmaktadır. Bu yöntemi diğer diğer yöntemlerden ayıran en temel özellikler; çözümlenebilirliği, karşılaştırılabilirlik ve bilgilerin entegre edilebilmesidir (Öğülmüş, 1991). Araştırmaya göre entegre raporların sermaye ögeleri kriterlerine yer verip vermediğine dair bilgiler tespit edilmiştir. Entegre raporlarda tespit edilen bilgilerin özellikleri ve hangi düzeyde olduğu gösterilmiştir. Entegre raporlar okunurken aşağıdaki ölçütler göz önünde bulundurularak skorlar oluşturulmuştur.

- (0) Açıklama yoktur
- (1) Açıklama yapılmış ama yeterli değildir
- (2) Açıklama niteliksel detaylıdır
- (3) Açıklama niceliksel detaylıdır
- (4) Açıklama hem niteliksel hem de niceliksel detaylıdır

6.1.6. Araştırmanın Hipotezleri

Özel sermayeli ve kamu sermayeli bankaların entegre raporları incelenirken, hangi sermaye grubunda yer aldığı sermayelerine özgü kriterleri açıklamada önem teşkil etmektedir. Bu doğrultuda araştırma kapsamında aşağıdaki hipotezler belirlenmiştir.

- **H₁:** Banka grupları arasında sermaye öğelerinin ve bunlara özgü kriterlerin açıklanıp açıklanmadığına dair farklılıklar vardır.
- **H₂:** Banka grupları arasında açıklanan sermaye öğelerinin ve bunlara özgü kriterlerin düzeyleri kapsamında farklılıklar vardır.
- **H₃:** Banka grupları arasında açıklanan sermaye öğelerinin ve bunlara özgü kriterlerin düzeyleri ve nitelikleri kapsamında farklılıklar vardır.

Araştırma finansal, fikri, üretilmiş, sosyal ve ilişkisel, insan ve doğal olmak üzere araştırma altı sermaye ögesi ile kısıtlanmıştır. Bu sermaye öğeleri, entegre raporlama çerçevesinin belirlemiş olduğu sermaye öğeleridir. Her bir sermaye ögesini temsil eden kriterler “Entegre Raporlamada Çoklu Sermaye Öğelerini Temsil Eden Göstergelerin Belirlenmesi: Türk Bankacılık Sektörü Örneği” araştırmasına dayanmaktadır (Aras & Mutlu Yıldırım, 2019). Belirlenen kriterler baz alınarak entegre raporlarda kriterler hakkında açıklama yapılıp yapılmadığı açıklanma yapılmış ise ne düzeyde ve nitelikte açıklandığı tespit edilmiştir. Entegre raporlarda yer alan sermaye öğelerinin analiz edilebilmesi amacıyla “Entegre Raporlama Uygulamalarının Çoklu Sermaye Öğeleri ve Kılavuz İlkeler Çerçevesinde Analizi” başlıklı araştırma referans alınmıştır (Berberoğlu, 2019). Referans alınan araştırma ile bu araştırma arasında; araştırmanın yapıldığı alan, skor oluşumu ve sektörün detayı ile ilgili farklar yer almaktadır. Araştırma, Ek 1’de yer alan 56 sermaye ögesi kriteri ölçüt alınarak yapılmıştır. Araştırmada, en fazla kriter sosyal ve ilişkisel sermaye ögesinde yer almaktadır. Bu araştırmanın altı sermaye ögesi ve bu sermaye öğelerine özgü kriterler ile sınırlandırılmış olmasının nedeni, değer yaratma sürecinin net bir şekilde ortaya çıkarılarak tutarlı bir karşılaştırma imkânının sağlanmasıdır.

Çalışma, Türkiye’nin finans sektöründe yer alan dört özel sermayeli ve iki kamu sermayeli toplam altı bankayı içermektedir. Türkiye’nin finans sektöründe bu altı banka haricinde entegre rapor hazırlayan başka bir banka bulunmadığı için sadece altı banka analize tabii tutulmuştur. Özel sermayeli bankalardan birçoğu 2016 yılından bu yana entegre rapor hazırlarken kamu sermayeli bankalar sadece 2019 yılında entegre rapor hazırlamıştır. Ortak olarak entegre rapor hazırlanan yıl 2019 yılıdır. Bu durumdan dolayı daha tutarlı bir karşılaştırma yapabilmek amacıyla sadece 2019 yılının sermaye öğeleri bazında karşılaştırılması yapılmıştır. 2019 yılı karşılaştırılmasıyla aşağıda yer alan bulgulara ulaşılmıştır. Özel ve kamu sermayeli bankaların aynı yıl hazırlayacakları entegre rapor sayısının artışıyla farklı bulgular elde edilme ihtimali yüksektir.

6.2. Araştırmanın Bulguları

Araştırmada bahsi geçen özel sermayeli ve kamu sermayeli bankaların incelenmesi sonucunda ulaşılan bulguların hangi sırayla olduğu aşağıda sunulmuştur.

- i. Genel değerlendirme
- ii. Özel sermayeli bankaların entegre raporlama skorlarının değerlendirilmesi
- iii. Kamu sermayeli bankaların entegre raporlama skorlarının değerlendirilmesi
- iv. Özel sermayeli ve kamu sermayeli bankaların 2019 yılı entegre raporlama skorlarının ve sermaye öğelerinin karşılaştırılması yapılmıştır.

6.2.1. Entegre Raporlama Skorlarının Genel Değerlendirilmesi

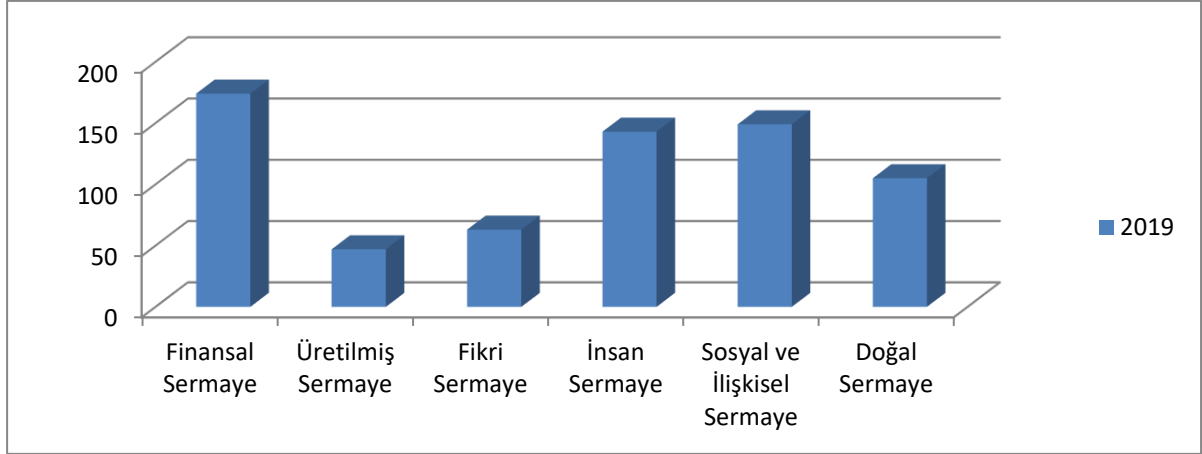
Tablo 5. Özel Sermayeli ve Kamu Sermayeli Bankaların Toplam Entegre Raporlama Skorları

Toplam Entegre Raporlama Skorları	2019
Finansal Sermaye	174
Üretilmiş Sermaye	47
Fikri Sermaye	63
İnsan Sermayesi	143
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	149

Tablo 5. Özel Sermayeli ve Kamu Sermayeli Bankaların Toplam Entegre Raporlama Skorları devamı

Doğal Sermaye	105
Toplam	683

Toplam entegre raporlama skorlarıyla; bankaların entegre raporlarında yer alan bilgilerin daha önce belirlenen kriterleri hangi nitelikte ve hangi düzeyde kapsadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Tablo 5'e göre özel sermayeli ve kamu sermayeli bankaların toplam entegre raporlama skorları incelendiğinde; finansal sermayenin diğer sermaye öğelerinden yüksek skorlar aldığı tespit edilmiştir. Bu durumun oluşmasında bankaların finans alanında yer alması etkili olmuştur. Üretilmiş sermaye ise diğer sermaye öğelerine oranla düşük skorlar almıştır. Üretilmiş sermaye öğesi kriterlerinin sayıca az olması ve açıklanan kriterlerin düşük skor ile açıklanmış olması bu durumun oluşmasında etkili olmuştur.

Şekil 2. Özel Sermayeli ve Kamu Sermayeli Bankaların Toplam Entegre Raporlama Skorları

Toplam entegre raporlama skorlarına grafik üzerinden bakıldığında; finansal sermayenin ve diğer sermaye öğelerinin durumları net bir şekilde görülmektedir.

Tablo 6. Özel Sermayeli ve Kamu Sermayeli Bankaların Sermaye Öğeleri Açıklama Kriterlerinin Karşılama Oranları

Sermaye Öğelerinin Açıklama Kriterlerini Karşılama Oranları (%)	2019
Finansal Sermaye	60,4
Üretilmiş Sermaye	65,2
Fikri Sermaye	53,3
İnsan Sermayesi	42,5
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	41,3
Doğal Sermaye	62,5
Ortalama	54,2

Sermaye öğelerine özgü kriterlerin karşılama oranlarıyla; özel ve kamu sermayeli bankalarının entegre raporlarında yer alan bilgilerin, sermaye öğelerini 2019 yılında ne kadar karşıladığının tespiti yapılmıştır. Sermaye öğelerinin karşılama oranları genel itibari ile %50'ye yakın veya geçmiştir. Bu durumun oluşmasında; bankaların kriterler hakkında detaylı bilgi paylaşmış olmaları etkili olmuştur. Doğal sermayenin en yüksek karşılama oranına sahip olduğu tespit edilmiştir. Doğal sermaye kriterlerinin hepsinin açıklanması ve açıklanan kriterlerin yüksek skorlar ile açıklanması bu durumun oluşmasında etkili olmuştur.

Ek 2'de özel sermayeli ve kamu sermayeli bankaların kriterler kapsamında 2019 yılı ortalama entegre raporlama skorları incelenmiştir. 2019 yılı ortalama entegre raporlama skorlarıyla; maksimum

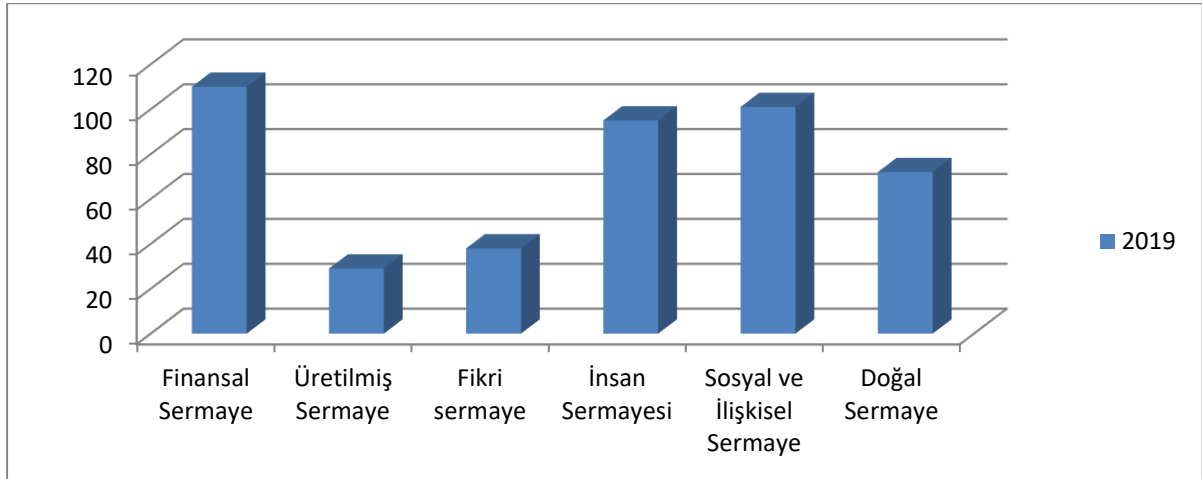
açıklamanın yüzde kaçının karşılandığı tespit edilmiştir. Finansal sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; toplam krediler kriterinin %87,5 ile en iyi karşılanma oranına sahip olduğu görülmektedir. İlk sırayı kredilerle ilgili olan kriterin almasının nedeni bankacılık sektörünün krediye verdiği önemi göstermektedir. Krediler, katma değer yaratan iş kollarına yaptığı katkılar sayesinde önemli bir hale gelmiştir. Kredilerle ilgili olarak meydana getirilen yasalar, teklifler, öneriler, düzenlemeler ve asgari düzeyde uygulanması gereken bazı finansal şartlar sunulduğu için bu tür kriterlerin daha iyi açıklanmasını sağlamıştır. Üretilmiş sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; şube sayısı %81,25 ile ilk sırayı almıştır. Şube sayısı kriterinin yüksek skor almasında bankaların çok fazla noktaya hizmet götürmeye çalışması etkili olmuştur. Fikri sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; ilk sırada üç kriter %68,75 oranıyla yer almıştır. Bu kriterler; mobil bankacılık, dijital bankacılık ve ödül sayısıdır. Mobil bankacılık ve dijital bankacılık kriterlerinin ilk sırayı almasında, internet hızının artması ve internetin yaygınlaşmasıyla telefon, tablet ve bilgisayar kullanımını arttırmıştır. Bunlara bağlı olarak mobil ve dijital kanallardaki müşteri potansiyeli de artmıştır. Ödül sayısı kriterinin ilk sırayı almasında, bankanın marka görünürlüğünü ve akılda kalıcılığını arttırmak amaçları etkili olmuştur. İnsan sermayesinde yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; çalışan başına ortalama eğitim saati ve toplama çalışan sayısı kriterleri %81,25 oranı ile ilk sırayı almıştır. Toplumun istihdam sağlanması ve hizmet sektöründe müşterinin beklentilerinin yerine getirilmesine yönelik olarak yapılan stratejilerle toplam çalışan sayısı kriterinin açıklanma oranının yüksekliği arasında yakın bir ilişki olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra çalışanlarına verilen eğitim ortalamasının yüksek olması çalışanlarının işteki hızını ve yetkinliğinin artırılmasıyla müşterinin doğru ve hızlı hizmet almasına önem verildiği tespit edilmiştir. Sosyal ve ilişkisel sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; %81,25 ile toplumsal yatırımlara yapılan harcamalar kriteri tüm kriterler arasında en yüksek karşılanma oranına sahiptir. Yapılan harcamalarla birlikte toplumun ekonomik açıdan daha iyi seviyelere gelmesini sağlamak için katkılar sunulması bu kriterin ön plana çıkmasında etkili olmuştur. Doğal sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; ilk sırasında %81,25 oranı ile geri dönüştürülen atık miktarı/toplam çalışan sayısı kriteri yer almaktadır. Çevreye duyarlı yenilenebilir enerji gibi projelerin hayata geçirilmesinde önemli katkıları olması bu kriterlerin öne çıkmasında etkili olmuştur. Skorlara ve onlara karşılık gelen yüzdelere bakıldığında; bazı kriterlerin yüksek bazı kriterlerin ise düşük karşılanma oranına sahip olduğu tespit edilmiştir. Buna göre entegre raporların hala gelişim süreci içerisinde oldukları net bir şekilde görülmektedir.

6.2.2. Özel Sermayeli Bankaların Entegre Raporlama Skorlarının Değerlendirilmesi

Tablo 7. Özel Sermayeli Bankaların Toplam Entegre Raporlama Skorları

Toplam Entegre Raporlama Skorları	2019
Finansal Sermaye	110
Üretilmiş Sermaye	29
Fikri Sermaye	38
İnsan Sermayesi	95
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	101
Doğal Sermaye	72
Toplam	445

Toplam entegre raporlama skorlarıyla; özel sermayeli bankaların entegre raporlarında yer alan bilgilerin daha önce belirlenen kriterleri hangi nitelikte ve düzeyde kapsadığı belirlenmiştir. Özel sermayeli bankaların 2019 yılı entegre raporlama skorları incelendiğinde; finansal sermayenin diğer sermaye öğelerinden yüksek skorlar aldığı tespit edilmiştir. Bu durumun oluşmasında bankaların finans alanında yer alması etkili olmuştur. Üretilmiş sermayenin diğer sermaye öğelerine oranla düşük skor aldığı tespit edilmiştir. Üretilmiş sermaye öğesi kriterlerinin sayıca az olması ve açıklanan kriterlerin düşük skor ile açıklanmış olması bu durumun oluşmasında etkili olmuştur.

Şekil 3. Özel Sermayeli Bankaların Toplam Entegre Raporlama Skorları

Toplam entegre raporlama skorlarına grafik üzerinden bakıldığında; finansal sermayenin ve diğer sermaye türlerinin durumları net bir şekilde görülmektedir.

Tablo 8. Özel Sermayeli Bankaların Sermaye Öğeleri Açıklama Kriterlerinin 2019 Yılı İtibarıyla Karşılama Oranları

Sermaye Öğelerinin Açıklama Kriterlerini Karşılama Oranları (%)	2019
Finansal Sermaye	57,3
Üretilmiş Sermaye	60,4
Fikri Sermaye	47,5
İnsan Sermayesi	42,4
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	42
Doğal Sermaye	64,3
Ortalama	50,7

Sermaye öğelerine özgü kriterlerin karşılama oranlarıyla; özel sermayeli bankaların entegre raporlarında sermaye öğelerinin ne kadar karşılandığı tespiti yapılmıştır. Tablo 8’de 2019 yılı incelendiğinde; sermaye öğeleri arasında kriterleri karşılama oranı en düşük %42 ile sosyal ve ilişkisel sermaye olurken bunu %42,4 ile insan sermayesi takip etmiştir. İnsan ve sosyal ve ilişkisel sermaye öğelerinde yer alan kriterlerin fazla oluşu ve bazı kriterlerin hiç açıklanmamış olması bu durumu ortaya çıkartmıştır. Ayrıca doğal sermaye öğesi kriterlerinin en yüksek karşılama oranına sahip olduğu tespit edilmiştir. Kriterlerin açıklanma sayısı ve açıklanan kriterlerin yüksek skorlar ile açıklanması bu durumun oluşmasında etkili olmuştur.

Ek 3’te özel sermayeli bankaların kriterler kapsamında 2019 yılı ortalama entegre raporlama skorları incelenmiştir. 2019 yılı ortalama entegre raporlama skorlarıyla; maksimum açıklamanın yüzde kaçının karşılandığı tespit edilmiştir. Finansal sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılama oranları incelendiğinde; %87,5 ile en yüksek karşılama oranına sahip Toplam Krediler ve Alacaklar/Toplam Mevduat ve Takipteki Krediler(Net)/ Toplam Krediler ve Alacaklar kriterleri olmuştur. Kredilerle ilgili olarak meydana getirilen yasalar, teklifler, öneriler ve düzenlemelerin etkisiyle kredilerle ilgili kriterler ilk sırada yer almıştır. Üretilmiş sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılama oranları incelendiğinde; %87,5 karşılama oranıyla ilk sırayı şube sayısı kriteri almıştır. Müşterilerin finansal ihtiyaçlarını eksiksiz yapmak ve hızlı bir şekilde hizmet vermek amacıyla müşterinin yanı başında bulunmanın önemi itibarıyla şube sayısı kriteri karşılama oranının yüksek çıkmasında etkili olmuştur. Fikri sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılama oranları incelendiğinde; mobil bankacılık, dijital bankacılık ve ödül sayısı kriterleri %62,5 oranıyla ilk sırada yer almıştır. İnternetin yaygın bir şekilde kullanılması ve yeni teknolojik aletlerin ortaya çıkmasıyla birlikte bankaların mobil ve dijital alanlara doğru kayması kaçınılmaz olmuştur. Bu durumda bankaların mobil ve dijital alanlarla ilgili olan kriterleri olumlu etkilenmiştir. Banka aldığı ödülleri ve

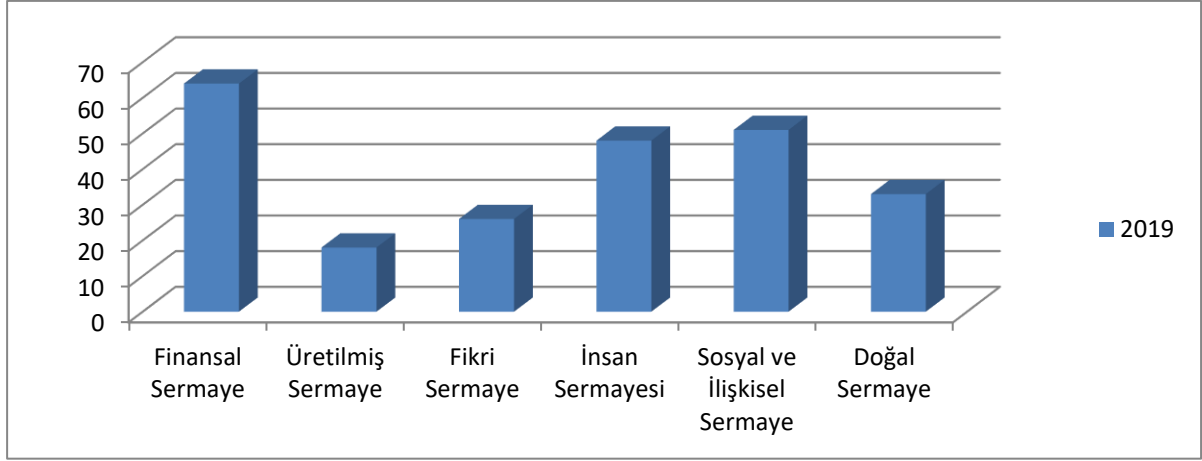
sayısını belirterek reklamını yapmaktadır. Bu durum bilinirliğini ve güvenilirliğini arttıracığı düşünülerek ödül sayısının açıklanmasına önem verilmiştir. İnsan sermayesinde yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; ilk sırayı karşılama oranı %81,2 ile kadın çalışan oranı kriteri almıştır. Bankaların politikaları arasında cinsiyet eşitliği önem taşıdığı için kadın çalışan oranının karşılanma oranı yüksek çıkmıştır. Sosyal ve ilişkisel sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; %100 ile toplumsal yatırımlara yapılan harcamalar kriteri tüm kriterler içerisinde en yüksek orana sahip olmuştur. Toplumun ekonomik açıdan daha iyi seviyelere getirmek için kültür, sanat, spor konularında meydana getirilen sosyal sorumluluk projelerine yapılan destekler sayesinde bununla ilgili kriter en yüksek karşılanma oranına sahip olmuştur. Doğal sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; kriterlerin karşılanma oranlarının ilk sırasında %81,2 oranıyla toplam sera gazı emisyonları (kapsam1 + kapsam2)/toplam çalışan sayısı ve diğer sera gazı emisyonları (kapsam3)/toplam çalışan sayısı kriterleri bulunmaktadır. Karbon ayak izini en az seviyelere indirebilmek amacıyla yönetimin çevreye zarar vermeyecek olan yenilenebilir enerji projelerine desteklerinin sayesinde bu kriterler ilk sırada yer almıştır.

6.2.3. Kamu Sermayeli Bankaların Entegre Raporlama Skorlarının Değerlendirilmesi

Tablo 9. Kamu Sermayeli Bankaların Toplam Entegre Raporlama Skorları

Toplam Entegre Raporlama Skorları	2019
Finansal Sermaye	64
Üretilmiş Sermaye	18
Fikri Sermaye	26
İnsan Sermayesi	48
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	51
Doğal Sermaye	33
Toplam	240

Toplam entegre raporlama skorlarıyla; kamu sermayeli bankaların entegre raporlarında yer alan bilgilerin daha önce belirlenen kriterleri hangi nitelikte ve düzeyde kapsadığı belirlenmiştir. Kamu sermayeli bankaların 2019 yılı itibarıyla entegre raporlama skorları incelendiğinde; finansal sermayenin en yüksek entegre raporlama skoruna sahip olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 4. Kamu Sermayeli Bankaların Toplam Entegre Raporlama Skorları

Toplam entegre raporlama skorlarına grafik üzerinden bakıldığında; finansal ve sosyal ve ilişkisel sermaye ögesinin diğer sermaye ögelerine oranla daha iyi entegre raporlama skorlarına ulaştığı görülmüştür. Finansal ve sosyal ve ilişkisel sermaye ögesinde yer alan kriterlerin yüksek skorlar ile açıklanması bu durumun oluşmasında etkili olmuştur.

Tablo 10. Kamu Sermayeli Bankaların Sermaye Ögeleri Açıklama Kriterlerini Yıllar İtibarıyla Karşılama Oranları

Sermaye Ögelerinin Açıklama Kriterlerini Karşılama Oranları (%)	2019
Finansal Sermaye	66,7
Üretilmiş Sermaye	75
Fikri Sermaye	65
İnsan Sermayesi	42,9
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	42,5
Doğal Sermaye	58,9
Ortalama	58,5

Sermaye ögelerine özgü kriterlerin karşılama oranlarıyla; kamu sermayeli bankaların entegre raporlarında, sermaye ögelerinin ne kadar karşılandığı tespiti yapılmıştır. Tablo 10'da 2019 yılı incelendiğinde; sermaye ögeleri kriterleri karşılanma oranlarına bakıldığında, %75 ortalama ile üretilmiş sermaye en yüksek ortalamaya sahip olmuştur. Üretilmiş sermayeyi %66,7 ile finansal, %65 ile fikri sermaye takip etmiştir. Kamu sermayeli bankaların herkesi kapsayacak şekilde benimsemiş olduğu politikalar nedeniyle her bölgeye şube ve ATM götürmesi buna bağlı olarak da maddi duran varlıklarının artması böyle bir durumun ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

Ek 4'te kamu sermayeli bankaların kriterler kapsamında 2019 yılı ortalama entegre raporlama skorları incelenmiştir. 2019 yılı ortalama entegre raporlama skorlarıyla; maksimum açıklamanın yüzde kaçının karşılandığı tespit edilmiştir. Finansal sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; %87,5 ile en yüksek karşılanma oranına sahip üç kriter bulunmaktadır. Bunlar; faiz gelirleri/faiz giderleri, aktif büyüklüğü ve toplam krediler ve alacaklar kriterleridir. Aktifler içerisindeki faiz getiren aktifleri yüksek oranda tutarak borç ödeme gücünün artırılması düşüncesi faiz gelirleri/faiz giderleri kriterinin ilk sıraya girmesinde etkili olmuştur. Bankaların toplam üretim, tüketim, tasarruf, yatırım ve istihdam gibi alanlarda belirli bir dengeyi oluşturulabilmesi için aktif büyüklüğü kriterinin ön planda olması sağlanmıştır. Kredilerin önemi, daha fazla değer yaratan iş alanlarına olan ilgiden dolayı o alanların gelişmesi için yatırımlara sağlanan destekten kaynaklanmaktadır. Üretilmiş sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; maddi duran varlıklar(net), şube sayısı ve ATM sayısı kriterlerinin karşılanma oranları %75 ile ilk sırayı almıştır. Fikri sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; ilk sırada %75 oranıyla dört kriter yer almaktadır. Bu kriterler; maddi olmayan duran varlıklar(net), mobil bankacılık, dijital bankacılık ve ödül sayıdır. Bankalarda somut olarak bulunmamasına rağmen yarar ve değer katan unsurların şeffaf bir şekilde açıklanması gelecek yatırımlar açısından maddi olmayan duran varlıklar(net) kriterini ön plana çıkartmıştır. Yeni teknolojik aletlerin ortaya çıkmasıyla ve internetin hızlanmasıyla birlikte bankaların, bankacılık işlemlerini mobil ve dijital alanlarda zamandan ve mekandan etkilenmeden yapabileceğini görmesiyle mobil ve dijital alanlarla ilgili olan kriterlere önem göstermiştir. Banka aldığı ödüllerini ve sayısını belirterek reklamını yapmaktadır. Bu sayede bilinirliğini ve güvenilirliğini arttıracığı için ödül sayısının açıklanmasına önem verilmiştir. İnsan sermayesinde yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; ilk sırayı %87,5 oranıyla çalışan başına ortalama eğitim saati, toplam çalışan sayısı ve sendikali çalışan oranı kriterlerinin aldığı tespit edilmiştir. Banka, çalışanlarının mesleki eğitimine önem vererek bununla ilgili kriterlere önem göstermiştir. Toplum ne kadar istihdam sağlandığı ve hizmet sektöründe müşterinin bekletilmemesine yönelik olarak alınan hedeflerle ve stratejiler ile ilgili yapılan açıklamalar toplam çalışan sayısı kriterinin yüksek skor ile açıklaması arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Sendikalar çalışanların aylık ücretlerini, izin haklarını ve özlük haklarını korumak amacıyla bankalar ile toplu iş sözleşmesi imzalamıştır. Bu sözleşmeye ne kadar çalışanın dahil edildiğinin gösterilmesi bankanın yararına gelişebilecek durumlar meydana getirebileceği için önem verilmiştir. Sosyal ve ilişkisel sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranlarına incelendiğinde; %75 ile tüm sermaye kriterleri arasında en yüksek karşılanma oranına sahip olan üç kriter bulunmaktadır. Bunlar; yeni işe alınan toplam çalışan sayısı, tüketici kredileri/toplam krediler ve alacaklar ve reklam ve ilan giderleri kriterleri yer almaktadır. Doğal sermayede yer alan açıklama kriterlerinin karşılanma oranları incelendiğinde; ilk sırayı %87,5 ile

toplam kağıt tüketimi/toplam çalışan sayısı ve geri dönüştürülen atık miktarı/toplam çalışan sayısı kriterleri almıştır. Bankacılık işlemlerinin mobil ve dijital hale gelmesiyle kağıt tasarrufunun gittikçe arttığı ortaya çıkmıştır. Tasarrufun ne kadar olduğunun bilinmesi için tüketilen kağıt miktarı ile ilgili kriterler ön plana çıkmıştır. Bankaların geri dönüşüme duyarlı yönetim politikalarıyla yeni hammaddeler elde edilmiştir. Bu sayede doğadan elde edilen hammaddelerin daha az kullanılması sağlanmıştır. Bu gelişmelerin etkisiyle geri dönüşümle ilişkili olan kriterlerde daha iyi bir karşılama oranına sahip olunmuştur

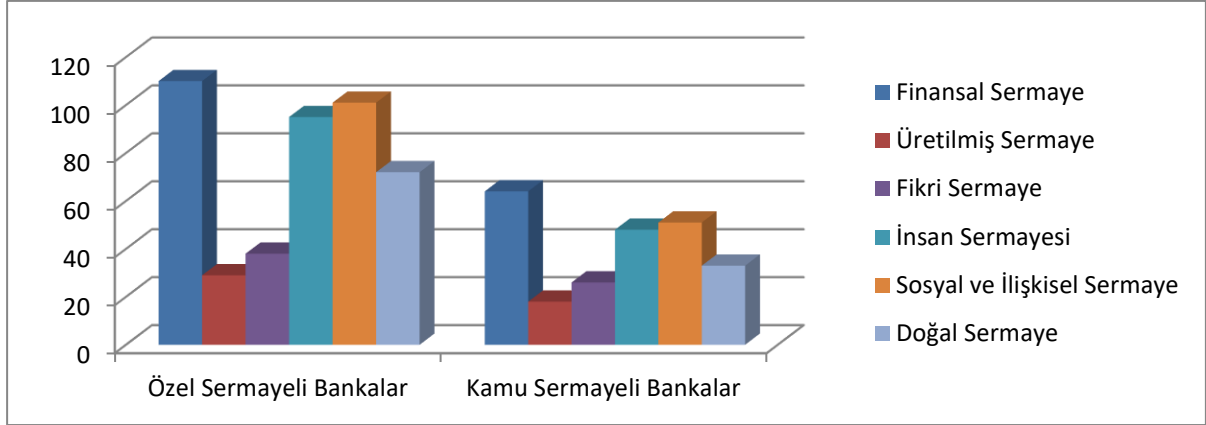
Bu bölüme kadar 2019 yılının genel değerlendirmesi, özel sermayeli bankaların değerlendirilmesi ve kamu sermayeli bankaların değerlendirilmesi yapılmıştır. İleriki bölümde ise özel ve kamu sermayeli bankaların 2019 yılında yayımladıkları entegre raporların karşılaştırılması yapılmıştır.

6.2.4. Özel Sermayeli ve Kamu Sermayeli Bankaların 2019 Yılı Kapsamında Entegre Raporlama Skorlarının Karşılaştırılmalı Analizi

Tablo 11. Özel ve Kamu Sermayeli Bankaların 2019 Yılı Kapsamında Entegre Raporlama Skorlarının Karşılaştırılması

Toplam Entegre Raporlama Skorları	Özel Sermayeli Bankalar	Kamu Sermayeli Bankalar
	2019	2019
Finansal Sermaye	110	64
Üretilmiş Sermaye	29	18
Fikri Sermaye	38	26
İnsan Sermayesi	95	48
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	101	51
Doğal Sermaye	72	33

Özel ve kamu sermayeli bankaların toplam entegre raporlama skorlarının karşılaştırılmasıyla; hangi banka grubunun entegre raporlarında yer alan bilgilerinin daha kapsamlı ve daha kaliteli olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Tablo 11'e göre özel sermayeli bankaların 2019 yılı entegre raporlama skoru, kamu sermayeli bankaların 2019 yılı entegre raporlama skorundan yüksek olduğu tespit edilmiştir. Özel sermayeli bankaların kamu sermayeli bankalardan daha iyi entegre raporlama skoruna sahiptir. Buna bağlı olarak özel sermayeli bankaların entegre raporlarında daha detaylı bilgilere yer verdiğine ulaşılmıştır.

Şekil 5. Özel ve Kamu Sermayeli Bankaların 2019 Yılı Kapsamında Entegre Raporlama Skorlarının Karşılaştırılması

2019 yılı toplam entegre raporlama skorlarına grafik üzerinden bakıldığında; özel sermayeli bankaların tüm sermaye öğelerinde kamu sermayeli bankalardan daha yüksek değerlere sahip olduğu tespit edilmiştir. Özel sermayeli ve kamu sermayeli bankalar ilk sırada finansal sermaye öğesine önem vermiştir.

Tablo 12. Özel ve Kamu Sermayeli Bankaların 2019 Yılı Kapsamında Sermaye Öğelerinin Açıklama Kriterleri Karşılama Oranlarının Karşılaştırılması

Sermaye Öğelerinin Açıklama Kriterlerini Karşılama Oranları (%)	Özel Sermayeli Bankalar	Kamu Sermayeli Bankalar
	2019	2019
Finansal Sermaye	57,3	66,7
Üretilmiş Sermaye	60,4	75
Fikri Sermaye	47,5	65
İnsan Sermayesi	42,4	42,9
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	42	42,5
Doğal Sermaye	64,3	58,9

Sermaye öğelerinin karşılanma oranlarıyla; özel sermayeli ve kamu sermayeli bankaların, sermaye öğelerinin 2019 yılı kapsamında ne kadar karşılandığının tespiti yapılmıştır. Özel ve kamu sermayeli bankaların sermaye öğelerini karşılama oranları incelendiğinde; özel sermayeli bankalar %64,3 karşılama oranı ile doğal sermaye öğesine ilk sırada önem vermiştir. Kamu sermayeli bankalar %75 karşılama oranı ile üretilmiş sermaye öğesine ilk sırada önem verdiği tespit edilmiştir.

Ek 5'te özel ve kamu sermayeli bankaların kriterler kapsamında 2019 yılı entegre raporlama

skorları incelenmiştir. 2019 yılı entegre raporlama skorlarıyla; maksimum açıklamanın yüzde kaçının karşılandığı tespit edilmiştir. İnceleme sonucunda Tablo 13 meydana getirilmiştir.

Tablo 13. Özel ve Kamu Sermayeli Bankaların 2019 Yılı Kapsamında İlk Sırada Önem Verdikleri Ortak ve Farklı Kriterler

Sermaye Ögeleri	Ortak Kriterler	Farklı Kriterler	
		Özel Sermayeli Bankalar	Kamu Sermayeli Bankalar
Finansal Sermaye	Toplam Krediler ve Alacaklar/Toplam Mevduat	Takipteki Krediler(Net)/ Toplam Krediler ve Alacaklar	Faiz Gelirleri/Faiz Giderleri
			Aktif Büyüklüğü
Üretilmiş Sermaye	Şube Sayısı		Maddi Duran Varlıklar(Net)
			ATM Sayısı
Fikri Sermaye	Mobil Bankacılık Uygulamasını Aktif Olarak Kullanan Müsteri Sayısı/Toplam Müsteri Sayısı		Maddi Olmayan Duran Varlıklar(Net)
	Dijital Bankacılık Kanallarını Aktif Olarak Kullanan Müsteri Sayısı/Toplam Müsteri Sayısı		
	Ödül Sayısı		
İnsan Sermayesi		Kadın Çalışan Oranı	Sendikali Çalışan Oranı
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Toplumsal Yatırımlara Yapılan Harcamalar		
Doğal Sermaye		Toplam Sera Gazı Emisyonları (Kapsam1 + Kapsam2)/Toplam Çalışan Sayısı	Toplam Kağıt Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı
		Diğer Sera Gazı Emisyonları (Kapsam3)/Toplam Çalışan Sayısı	Geri Dönüştürülen Atık Miktarı/Toplam Çalışan Sayısı

Tablo 13'e göre finansal sermayede toplam krediler ve alacaklar/toplam mevduat kriterine hem özel sermayeli bankalarda hem de kamu sermayeli bankalarda ilk sırada önem verilmiştir. Faiz gelirleri/faiz giderleri ve aktif büyüklüğü kriterlerine kamu sermayeli bankalarda ilk sırada önem verilirken özel sermayeli bankalarda ilk sırada önem verilmemiştir. Özel sermayeli bankalarda farklı olarak takipteki krediler(net)/toplam krediler ve alacaklar kriterine önem verilmiştir. Kamu sermayeli bankaların faiz getiren aktifleri yüksek oranda tutarak borç ödeme gücünü kuvvetlendirme stratejisi faiz gelirleri/faiz giderleri kriterlerinin, makroekonomik dengenin meydana getirilmesi için çeşitli projelerin hayata geçirilmesi amacıyla yaptığı katkılarla aktif büyüklüğü kriterinin özel sermayeli bankaların kriterlerinden yüksek çıkmasında etkili olmuştur. Üretilmiş sermayede şube sayısı kriterine hem özel sermayeli bankalar hem de kamu sermayeli bankalarda ilk sırada önem verilmiştir. Kamu sermayeli bankaların insanın olduğu her yere finansal anlamda hizmet götürme zorunluluğuna bağlı olarak ATM sayısı kriteri ve maddi duran varlıklar(net) kriteri ilk sırada yer almıştır. Fikri sermayede mobil bankacılık, dijital bankacılık ve ödül sayısı kriterlerine hem özel sermayeli hem de kamu sermayeli bankalarda ortak olarak ilk sırada önem verilmiştir. Bankacılık alanı genel olarak teknolojide yaşanan gelişmelerle mobil ve dijital alanları önemli hale getirdiği için bu alanlarla ilgili kriterler öne çıkmıştır. Ayrıca güvenilirliğini arttırmak amacıyla alınan ödül sayısı kriteri önemli hale gelmiştir. Kamu sermayeli bankalarda özel sermayeli bankalardan farklı olarak maddi olmayan duran

varlıklar(net) kriterine de ilk sırada önem verilmiştir. Kamu sermayeli bankalar, somut olmayan varlıkların gelecekte yapılabilecek yatırımlara fayda sağlayabileceğini düşünmesi önem açısından ilk sırada yer vermesinde etkili olmuştur. İnsan sermayesinde ortak olarak ilk sırada önem verilen kriter bulunmamaktadır. Özel sermayeli bankaların kamu sermayeli bankalardan farklı olarak kadın çalışan oranı kriterine ilk sırada yer verdiği görülmektedir. Kamu sermayeli bankaların özel sermayeli bankalardan farklı olarak ise sendikalı çalışan oranı kriterine ilk sırada yer verdiği tespit edilmiştir. Sosyal ve ilişkisel sermayede özel sermayeli bankaların ve kamu sermayeli bankaların ortak olarak ilk sırada önem verdiği toplumsal yatırımlara yapılan harcamalar kriteridir. Bankacılık alanı genel olarak insanın ekonomik refah seviyesini arttırmak, kültür, sanat, spor alanlarında bilgilendirme yapmak, toplumsal yapılar meydana getirmek ve çevresel düzenin bozulmasını engelleyici faaliyetlere yapmış olduğu katkılarıyla toplumsal yatırımlara yapılan harcamalar kriterinin ilk sırada yer almasını sağlamıştır. Doğal sermayede özel ve kamu sermayeli bankaların ortak olarak ilk sırada önem verdikleri bir kriter bulunmamaktadır. Özel sermayeli bankaların sera gazı emisyonlarının en düşük seviyelere indirilmesi ve karbon ayak izinin silinmesi için yenilenebilir enerji projelerine yaptığı destekler ile birlikte bu alanla ilgili kriterlerin kamu sermayeli bankaların kriterlerinden yüksek çıkmasında önemli rol oynamıştır. Kamu sermayeli bankaların kağıt tasarrufuna ve zararlı ürünlerin geri dönüştürülerek insana ve çevreye vereceği zararın engellenmesi gibi faaliyetlere verilen destekler sayesinde bu alanlarla ilgili kriterlerin özel sermayeli bankaların kriterlerinden yüksek çıkmasında etkili olmuştur.

7. SONUÇ

Dünya üzerinde meydana gelen krizler, afetler, kazalar ve bunlara benzer birçok olumsuz olaydan yatırımcılar kötü etkilenmiştir. Bu olaylara bağlı olarak yatırımcıların kuruluşlara olan güvenlerinde düşüş meydana gelmiştir. Yatırımcılar böyle olumsuzluklardan etkilenmemek için yeni bilgilere ihtiyaç duymuştur. Artan bilgi ihtiyaçlarını geleneksel raporlama karşılayamaz hale gelmiştir. Artan bilgi ihtiyacının karşılanabilmesi için yeni bir raporlama arayışına girilmiştir. Bu arayışlar sonucunda entegre raporlama anlayışı ortaya çıkmıştır. Entegre raporlama, kuruluşların finansal bilgiler ve finansal olmayan bilgilerini birleştirerek ve aralarındaki ilişkiyi analiz ederek yatırımcıların yararına ve geleceğe yönelik kısa, orta ve uzun vadeli değer yaratmayı düşünen tek rapordur. Entegre raporlama finansal bilgiler ve finansal olmayan bilgileri tek raporda birleştirdiği için yatırımcıların kuruluş hakkındaki tüm bilgilere karışıklığa neden olmadan ulaşılmasını sağlamıştır. Entegre raporlamadan önce yayınlanan farklı raporlar farklı zamanlarda meydana getirildiği için yatırımcılar açısından zamansal olarak ve geleceğe yönelik olarak bilgileri kapsamamaktadır. En önemlisi önceki raporlar birbirinden bağımsız bir şekilde hareket ettikleri için aralarında ilişki kurmak çok zor olmuştur. Entegre raporlama ile birlikte tek raporda farklı bilgiler arasında bağlantı kurabilmek mümkün hale gelmiştir.

Bu araştırmada, Türkiye'nin finans sektöründe yer alan özel sermayeli bankaların ve kamu sermayeli bankaların Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesinin belirlemiş olduğu sermaye öğelerinin ve bu sermaye öğelerine özgü kriterlerin 2019 yılında hangi entegre raporlama skorunu aldıkları incelenmiştir. Bu amaca bağlı olarak araştırma, Türkiye'de faaliyet gösteren dört özel sermayeli bankanın ve iki kamu sermayeli bankanın toplamda 6 adet entegre raporları, içerik analizi yöntemiyle 2019 yılı için değerlendirilmiş ve sonuç olarak entegre raporlama skorları meydana getirilmiştir. Kamu ve özel sermayeli bankalar entegre raporlama skorları çerçevesinde karşılaştırılmıştır. Araştırma; kamu sermayeli ve özel sermayeli bankaların birbirinden hangi sermaye öğesinde ve hangi sermaye öğesi kriterlerinde üstün veya zayıf olduğuna dikkat çekmektedir.

Elde edilen sonuçlara göre, 2019 yılında özel sermayeli bankaların entegre raporlama skorları kamu sermayeli bankaların entegre raporlama skorlarından genel anlamda daha yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Özel sermayeli bankaların entegre raporlarında üretilen bilgilerin daha kapsamlı ve kaliteli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kamu sermayeli ve özel sermayeli bankaların sermaye öğelerine özgü açıklama kriterleri karşılaştırıldığında; özel sermayeli bankalar kamu sermayeli bankalardan farklı olarak şu kriterlere ilk sırada önem vermiştir. Finansal sermaye öğesinde takipteki krediler(net)/toplam krediler ve alacaklar kriterine, insan sermayesi öğesinde kadın çalışan oranı kriterine, doğal sermaye öğesinde toplam sera gazı emisyonları (kapsam1 + kapsam2)/toplam çalışan sayısı ve diğer sera gazı emisyonları (kapsam3)/toplam çalışan sayısı kriterlerine ilk sırada önem verilmiştir. Kamu sermayeli bankalar özel sermayeli bankalardan farklı olarak şu kriterlere ilk sırada önem vermiştir. Finansal sermaye öğesinde faiz gelirleri/faiz giderleri ve aktif büyüklüğü kriterleri, üretilmiş sermaye öğesinde maddi duran varlıklar ve ATM sayısı kriterleri, fikri sermaye öğesinde maddi olmayan duran varlıklar, insan sermayesi öğesinde sendikalı çalışan oranı, doğal sermaye öğesinde toplam kağıt tüketimi/toplam çalışan sayısı ve geri dönüştürülen atık miktarı/toplam çalışan sayısı kriterlerine ilk sırada önem verilmiştir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlar kapsamında, H_1 hipotezi özel sermayeli ve kamu sermayeli bankaların toplam entegre raporlama skorlarının farklı çıkmasıyla desteklenmiştir. H_2 hipotezi, özel sermayeli bankaların kamu sermayeli bankalardan daha detaylı bilgiler meydana getirmesiyle desteklenmiştir. H_3 hipotezi, özel sermayeli bankaların kamu sermayeli bankalardan daha kaliteli, detaylı ve nitelikli bilgiler meydana getirmesiyle desteklenmiştir. Bu durumda hipotezlerin hepsi desteklenmektedir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar bu alanda yapılan diğer araştırmalardan farklıdır. Yapılan bu araştırmada özel ve kamu sermayeli bankalarının yayımladıkları entegre raporlarının sadece sermaye öğelerine odaklanıldığı için ortaya çıkan bulgular da sermaye öğeleriyle ilgili olmuştur. Bu araştırmadan önce klavuz ilkeleri ve içerik öğelerine yönelik incelemeler yer alırken, kimisinde de

özel ve kamu sermayeli bankaların entegre raporları, sermaye ögeleri bazında incelenmiştir. Fakat sadece bir bankayı inceleyen veya finans ve çimento sektöründe yer alan kuruluşların entegre raporlarının sermaye ögeleri incelenmiştir. Bu araştırma, bu yönüyle literatürde yer alan araştırmalardan farklı olduğunu göstermiştir.

Yurt dışında ve ülkemizde entegre raporlama hazırlayan kuruluşların kurumsal web sayfalarında, sosyal medya hesaplarında ve televizyon reklamlarında değer yaratma, paydaşlarla ilişkiler gibi konularda yarattıkları değerleri entegre raporlama çerçevesinde toplumla yeterince paylaşmadıkları görülmektedir. Entegre raporlama hazırlayan kuruluşların, entegre raporlamanın görünürlüğünü arttırarak; entegre raporlamayı yaygınlaştırmak, derinleştirmek ve eksik kalan yönlerini gidermek için farkındalık yaratmaları tavsiye edilmektedir. Kuruluşların bu duruma önem göstermesi gerekmektedir.

Araştırma Türkiye'nin finans sektöründe yer alan iki kamu sermayeli ve dört özel sermayeli bankalar üzerinde gerçekleştirilmiştir. 2019 yılı içinde toplam altı adet entegre rapor içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu kapsam ile beraber yukarıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır. Başka ülkelerde, alanlarda ve yıllarda yapılacak olan araştırmalarda farklı sonuçlar ile karşılaşılma ihtimali yüksektir. Bu araştırma ile birlikte sermaye gruplarına yönelik olarak yapılacak olan başka araştırmalara yol göstermesi beklenmektedir.

YAZARLARIN BEYANI

Bu çalışmada, Araştırma ve Yayın Etiğine uyulmuştur, çıkar çatışması bulunmamaktadır ve de finansal destek alınmamıştır.

YAZARLARIN KATKILARI

Çalışma Konsepti/Tasarım- KT, HHG; Yazı Taslağı- HHG, KT; İçeriğin Eleştirel İncelemesi- KT, HHG; Son Onay ve Sorumluluk- KT, HHG.

AUTHORS' DECLARATION

This paper complies with Research and Publication Ethics, has no conflict of interest to declare, and has received no financial support.

AUTHORS' CONTRIBUTIONS

Conception/Design of Study- KT, HHG; Drafting Manuscript- KT, HHG; Critical Revision of Manuscript- KT, HHG; Final Approval and Accountability- KT, HHG

KAYNAKÇA

- Abeysekara, I. (2013). A template for integrated reporting, *Journal of Intellectual Capital*, 14(2), 227-245. <https://doi.org/10.1108/14691931311323869>
- Aktaş Mozeikçi, A., & Öztürk, E. (2019). Entegre raporlamanın işletme ve çevresi açısından önemi: Uluslararası entegre raporlama konseyi veri tabanındaki şirketlerin eko-verimlilik incelemesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(4), 879-903. <https://doi.org/10.31460/mbdd.553004>
- Aras, G., & Mutlu Yıldırım, F. (2019). Entegre raporlamada çoklu sermaye öğelerini temsil eden göstergelerin belirlenmesi: Türk bankacılık sektörü örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 414-416. <https://dx.doi.org/10.30798/makuiibf.528609>
- Aras, G., & Sarioğlu, G. U. (2015). *Kurumsal raporlamada yeni dönem: Entegre raporlama raporu* (Rapor No. TUSİAD-T/2015,10-567). <https://www.tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/8539-kurumsal-raporlamada-yeni-donem-entegre-raporlama>
- Aras, G., Özsözgün Çalışkan, A., & Kutlu Fortuna, O. (2019). *Türkiye’de entegre raporlama: Mevcut durum, paydaşların algı ve beklentiler*, ACCA, CFGS, KPMG. <https://www.cfgs.org.tr/wp/wp-content/uploads/2019/02/Turkiye-de-Entegre-Raporlama-2018-Arastirmasi.pdf>
- Arıcı, D. N. (2018). Entegre raporlama yolculuğunda sürdürülebilirlik raporlamasının rolü: OECD ve Türkiye karşılaştırması. *Mali Çözüm Dergisi*, 28(149), 61-83.
- Battal, Ü. (2018). Sürdürülebilirlik raporlaması ve entegre raporlama: Türk Hava Yolları ve Güney Afrika Hava Yolları incelemesi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 11(3): 393-424. <https://doi.org/10.29067/muvu.409532>
- Berberoğlu, V. (2019). *Entegre raporlama uygulamalarının çoklu sermaye öğeleri ve kılavuz ilkler çerçevesinde analizi* (Yayınlanma Numarası. 546375) [Yüksek Lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi].
- Coşkun Arslan, M., & Özkan, O. (2018). Entegre raporlamaya evrilme süreci ve durum tespiti – BİST örneği. *Mali Çözüm Dergisi*, 28(148), 36.
- Elmacı, O., & Sevim, Ş. (2017). Entegre raporlamada küresel gelişmeler ve türkiye için bir model önerisi. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(8), 18-36. <https://doi.org/10.20860/ijoses.334739>
- Ercan, C., & Kestane, A. (2017). Entegre raporlama ve Türkiye’deki uygulama örnekleri üzerine bir araştırma. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(4), 73-86. <https://dergipark.org.tr/pub/klujfeas/issue/32584/364575>

- Gacar, A. (2020). Kar amacı olmayan işletmelerde entegre raporlama ve bir örnek olay. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(Özel Sayı), 393-403. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.699584>
- Gençoğlu, Ü., & Aytaç, A. (2016). Kurumsal sürdürülebilirlik açısından entegre raporlamanın önemi ve BIST uygulamaları. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (72), 51-66. <https://doi.org/10.25095/mufad.396719>
- Gökçe, O. (2006). *İçerik analizi kurumsal ve pratik bilgiler*. Siyasal Kitabevi.
- Gökten, S. (2016). Entegre raporlama yaklaşımı için uygulamaya yönelik sistematik bir öneri. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 18(4), 741-765. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mbdd/issue/54709/747090>
- Güney, A. (2018). Geleneksel raporlamadan entegre raporlamaya geçiş. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(Özel sayı), 614-627. <http://www.entegreraporlamatr.org> (Temmuz, 2020).
- IIRC. (2013, Ağustos 12). The International IR Framework. <http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2015/03/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-Turkish.pdf>
- Kaya, P. H. (2015). Entegre raporlama sisteminin ortaya çıkış sebepleri ve şirketlere sağlayacağı faydalar. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, (45), 113-130.
- Kevser, M. (2020). Entegre raporlama ve kamu bankalarında uygulanabilirliği üzerine karşılaştırmalı bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(4), 4231-4251. <https://doi.org/10.20491/isarder.2020.1102>
- Köse, E., & Çetinel, T. (2017). Kurumsal ve entegre raporlama: bir araştırma. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(8), 155-181. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbid/issue/29770/312050>
- Marşap, B., Demirel, B. L. & Altınay, A. (2020). Entegre raporlama ve yerel yönetimlerde uygulanabilirliği üzerine bir araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 16(Özel Sayı), 47-64. <https://doi.org/10.31460/mbdd.646468>
- Öğülmüş, S. (2019). İçerik çözümlemesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 24(1), 213-228. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000729
- Saban, M., Vargün, H. & Gürkan, S. (2017). Yatırımcılara bilgi sağlama aracı olarak entegre raporlama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 19(4), 915-936. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mbdd/issue/33192/322990>

- Stacchezzini, R., Melloni, G. & Lai, A. (2016). Sustainability management and reporting: the role of integrated reporting for communicating corporate sustainability management. *Journal of Cleaner Production*, 136(A), 102-110.
- Sultanoğlu, B., & Akdoğan, N. (2020). IIRC çerçevesi kapsamında entegre raporlardaki içerik öğelerinin Türkiye ve uluslararası karşılaştırılması ve entegre raporların düzenlenmesinde sürdürülebilirlik raporlarındaki bilgilerin kullanımı. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22(ÖS20), 27 <https://doi.org/10.31460/mbdd.646683>
- Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon Yayınevi.
- Topçu, M., & Korkmaz, G. (2015). Entegre raporlama: Kavramsal bir inceleme. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30(1), 1-22. <https://dergipark.org.tr/pub/deuibfd/issue/22716/242445>
- Tutkavul, K. (2019). Entegre raporlama. İçinde E. Yıldırım Söylemez, & M. Dil Şahin (Eds.), *Fonksiyonel perspektifle sürdürülebilir işletme yönetimi*. (ss.107-135). Gazi Kitabevi.
- Üreten, A., & Ercan, M. K. (2000). *Firma değerinin tespiti ve yönetimi*. Gazi Kitabevi.
- Yüksel, F., & Aracı, H. (2017). Entegre raporlama, Türk işletmelerinin entegre raporlamaya bakışı üzerine bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 24(3), 741-757. <https://doi.org/10.18657/yonveek.335544>
- Yıldız, T., Aykanat, Z. & Tüzemen, S. (2016). Etik liderliğin sosyal sermaye üzerindeki etkisi üzerine bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 31(2), 229-250. <https://doi.org/10.24988/deuibf.2016312526>
- Yılmaz, B., Atik, M. & Okyay, A. (2017). Geleceğin raporlama sistemi entegre raporlama. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, 17(52), 95-108. <https://dergipark.org.tr/pub/mdbakis/issue/63895/967191>

Ek 1. Sermaye Öğelerinin Kriterleri

Sermaye Öğeleri	Kriterler
Finansal Sermaye	Sermaye Yeterliliği Oranı
	Ortalama Aktif Karlılığı
	Ortalama Özkaynak Karlılığı
	Net Dönem Karı/Zararı
	Faiz Gelirleri/Faiz Giderleri
	Aktif Büyüklüğü
	Toplam Krediler ve Alacaklar/Toplam Mevduat
	Takipteki Krediler(Net)/ Toplam Krediler ve Alacaklar
	Özel Karşılıklar/Takipteki Krediler
	Likit Aktifler/Kısa Vadeli Yükümlülükler
	Banka Kartı Sayısı*
Kredi Kartı Sayısı	
Üretmiş Sermaye	Maddi Duran Varlıklar(Net)*
	Şube Sayısı*
	ATM Sayısı*
Fideli Sermaye	Maddi Olmayan Duran Varlıklar(Net)*
	Mobil Bankacılık Uygulamasını Aktif Olarak Kullanan Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı
	Dijital Bankacılık Kanallarını Aktif Olarak Kullanan Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı
	Ar-ge Çalışmaları Kapsamında Yapılan Harcamalar*
	Ödül Sayısı*
İnsan Sermayesi	İşgücü Devir Oranı
	Engelli Çalışan Oranı
	Kadın Çalışan Oranı
	Çalışan Başına Ortalama Eğitim Saati
	Personel Giderleri/Diğer Faaliyet Giderleri
	Personel Giderleri/Toplam Çalışan Sayısı
	Toplam Çalışan Sayısı
	Yüksek Lisans ve Doktora Yapmış Çalışan Sayısı
	Kadınların Yüksek Lisans veya Doktora Yapmış Çalışanlar İçindeki Oranı
	Çalışan Kıdem Ortalaması
	Çalışan Yaş Ortalaması
	Doğum İzninin Ardından Göreve Geri Dönen Kadın Çalışan Oranı
	İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Saati
Sendikalı Çalışan Oranı	
Sosyal ve İşlemsel Sermaye	Toplumsal Yatırımlara Yapılan Harcamalar*
	Engelli Müşterilere Hizmet Sağlayan ATM Oranı
	Müşteri Memnuniyet Anketi Sonuçları
	Çağrı Merkezinde Müşteriyi Ortalama Yanıtlama Süresi
	Müşteri Bildirimi(Sorun, Şikayet ve Talep) İçin Ortalama Çözüm Süresi**
	Müşterilerden Gelen Şikayet Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı
	İşe Yeni Alınan Toplam Çalışan Sayısı
	İşe Yeni Alınan Kadın Çalışan Oranı
	Toplam Müşteri Sayısı
	KOBİ Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı
	Tüketici Kredileri/Toplam Krediler ve Alacaklar
	Faaliyet Gösterilen İl Sayısı
	Faaliyet Gösterilen İlçe Sayısı
Sosyal Medyadaki Takipçi Sayısı	
Reklam ve İlan Giderleri	
Doğal Sermaye	Toplam Enerji Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı
	Toplam Su Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı
	Toplam Elektrik Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı
	Toplam Kağıt Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı
	Geri Dönüştürülen Atık Mikteri/Toplam Çalışan Sayısı
	Toplam Sera Gazı Emisyonları (Kapsam1 + Kapsam2)/Toplam Çalışan Sayısı
	Diğer Sera Gazı Emisyonları (Kapsam3)/Toplam Çalışan Sayısı

Ek 2. Özel Sermayeli ve Kamu Sermayeli Bankaların Kriterler Kapsamında 2019 Yılı Skorları

Sermaye Ögeleri	Kriterler	Özel Sermayeli Bankalar												Kamu Sermayeli Bankalar											
		Finansal Sermaye		Üretilmiş Sermaye		Fikri Sermaye		İnsan Sermayesi		Sosyal ve İlişkisel Sermaye		Doğal Sermaye		Finansal Sermaye		Üretilmiş Sermaye		Fikri Sermaye		İnsan Sermayesi		Sosyal ve İlişkisel Sermaye		Doğal Sermaye	
		Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%
Finansal Sermaye	Sermaye Yeterliliği Oranı	12	75											6	75										
	Ortalama Aktif Karlılığı	12	75											6	75										
	Ortalama Özkaynak Karlılığı	12	75											6	75										
	Net Dönem Karı Zararı	9	56,2											6	75										
	Faiz Gelirleri/Faiz Giderleri	6	37,5											7	87,5										
	Aktif Büyüklüğü	13	81,2											7	87,5										
	Toplam Krediler ve Alacaklar/Toplam Mevduat	14	87,5											7	87,5										
	Takipteki Krediler(Net)/ Toplam Krediler ve Alacaklar	14	87,5											6	75										
	Özel Karşılıklar/Takipteki Krediler	3	18,7											3	37,5										
	Likit Aktifler/Kasa Vadeli Yükümlülükler	6	37,5											6	75										
Banka Kartı Sayısı*	3	18,7											3	37,5											
Kredi Kartı Sayısı	6	37,5											1	12,5											
Üretilmiş Sermaye	Maddi Duran Varlıklar(Net)*			6	37,5									6	75										
	Şube Sayısı*			14	87,5									6	75										
	ATM Sayısı*			9	56,2									6	75										
Fikri Sermaye	Maddi Olmayan Duran Varlıklar(Net)*					6	37,5									6	75								
	Mobil Bankacılık Uygulamasını Aktif Olarak Kullanan Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı					10	62,5									6	75								
	Dijital Bankacılık Kanallarını Aktif Olarak Kullanan Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı					10	62,5									6	75								
	Ar-ge Çalışmaları Kapsamında Yapılan Harcamalar*					2	12,5									2	25								
	Ödül Sayısı*					10	62,5									6	75								
							10	62,5																	
İnsan Sermayesi	İşgücü Devir Oranı							10	62,5									3	37,5						
	Engelli Çalışan Oranı			1	6,2													1	12,5						
	Kadın Çalışan Oranı			13	81,2													3	37,5						
	Çalışan Başına Ortalama Eğitim Saati			12	75													7	87,5						
	Personel Giderleri/Diğer Faaliyet Giderleri			6	37,5													6	75						
	Personel Giderleri/Toplam Çalışan Sayısı			3	18,7													0	0						
	Toplam Çalışan Sayısı			12	75													7	87,5						
	Yüksek Lisans ve Doktora Yapmış Çalışan Sayısı			7	43,7													3	37,5						
	Kadınların Yüksek Lisans veya Doktora Yapmış Çalışanlar İçindeki Oranı			0	0													0	0						
	Çalışan Kademe Ortalaması			1	6,2													3	37,5						
	Çalışan Yaş Ortalaması			3	18,7													4	50						
	Doğum İzinin Ardından Göreve Geri Dönen Kadın Çalışan Oranı					11	68,7											4	50						
	İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Saati					10	62,5											0	0						
Sendikali Çalışan Oranı					6	37,5											7	87,5							
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Toplumsal Yatırımlara Yapılan Harcamalar*							16	100									5	62,5						
	Engelli Müşterilere Hizmet Sağlayan ATM Oranı			4	25													5	62,5						
	Müşteri Memnuniyet Anketi Sonuçları					7	43,7											1	12,5						
	Çağrı Merkezinde Müşteriye Ortalama Yanıtlama Süresi			4	25													0	0						
	Müşteri Bildirimi(Sorun, Şikayet ve Talep) İçin Ortalama Çözüm Süresi**			8	50													1	12,5						
	Müşterilerden Gelen Şikayet Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı			5	31,2													4	50						
	Yeni İşe Alınan Toplam Çalışan Sayısı			9	56,2													6	75						
	Yeni İşe Alınan Kadın Çalışan Oranı			6	37,5													0	0						
	Toplam Müşteri Sayısı			8	50													4	50						
	KOBİ Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı			4	25													3	37,5						
	Tüketici Kredileri/Toplam Krediler ve Alacaklar			9	56,2													6	75						
	Faaliyet Gösterilen İİ Sayısı			7	43,7													4	50						
	Faaliyet Gösterilen İİŞ Sayısı			0	0													3	37,5						
Sosyal Medyadaki Takipçi Sayısı			11	68,7													3	37,5							
Reklam ve İlan Giderleri			6	37,5													6	75							
Doğal Sermaye	Toplam Enerji Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı									6	37,5											3	37,5		
	Toplam Su Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı									9	56,2											3	37,5		
	Toplam Elektrik Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı									9	56,2											1	12,5		
	Toplam Kağıt Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı									10	62,5											7	87,5		
	Geri Dönüştürülen Atık Miktarı/Toplam Çalışan Sayısı									12	75											7	87,5		
	Toplam Sera Gazı Emisyonları (Kapsamlı - Kapsam2)/Toplam Çalışan Sayısı									13	81,2											6	75		
	Diğer Sera Gazı Emisyonları (Kapsam3)/Toplam Çalışan Sayısı									13	81,2											6	75		

Ek 3. Özel Sermayeli Bankaların Kriterler Kapsamında 2019 Yılı Ortalama Entegre Raporlama Skorları

Sermaye Çeşitleri	Kriterler	Finansal Sermaye		Üretilmiş Sermaye		Fikri Sermaye		İnsan Sermayesi		Sosyal ve İlişkisel Sermaye		Doğal Sermaye	
		Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%
Finansal Sermaye	Sermaye Yeterliliği Oranı	7,5	46,9										
	Ortalama Aktif Karlılığı	7,5	46,9										
	Ortalama Özkaynak Karlılığı	7,5	46,9										
	Net Dönem Kan Zarı	6,75	42,2										
	Faiz Gelirleri/Faiz Giderleri	5	31,3										
	Aktif Büyüklüğü	8,25	51,6										
	Toplam Krediler ve Alacaklar/Toplam Mevduat	9,5	59,4										
	Takip teki Krediler(Net)/ Toplam Krediler ve Alacaklar	9,5	59,4										
	Özel Karşılıklar/Takip teki Krediler	3	18,8										
	Likit Aktifler/Kısa Vadeli Yükümlülükler	3,75	23,4										
Banka Kartı Sayısı*	2,25	14											
Kredi Kartı Sayısı	3	18,8											
Üretilmiş Sermaye	Maddi Duran Varlıklar(Net)*			3,75	23,4								
	Şube Sayısı*			9,5	59,4								
	ATM Sayısı*			4,5	28,1								
Fikri Sermaye	Maddi Olmayan Duran Varlıklar(Net)*					3,75	23,4						
	Mobil Bankacılık Uygulamasını Aktif Olarak Kullanan Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı					5,5	34,4						
	Dijital Bankacılık Kanallarını Aktif Olarak Kullanan Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı					5,5	34,4						
	Ar-Ge Çalışmaları Kapsamında Yapılan Harcamalar*					2,5	15,6						
	Ödül Sayısı*					5,5	34,4						
İnsan Sermayesi	İşgücü Devir Oranı							4,75	29,7				
	Engelli Çalışan Oranı							0,25	1,6				
	Kadın Çalışan Oranı							7,5	46,9				
	Çalışan Başına Ortalama Eğitim Saati							7,5	46,9				
	Personel Giderleri/Diğer Faaliyet Giderleri							3,75	23,4				
	Personel Giderleri/Toplam Çalışan Sayısı							1,5	9,4				
	Toplam Çalışan Sayısı							7,5	46,9				
	Yüksek Lisans ve Doktora Yapmış Çalışan Sayısı							5,25	32,8				
	Kadınların Yüksek Lisans veya Doktora Yapmış Çalışanlar İçindeki Oranı							0	0				
	Çalışan Kıdem Ortalaması							0,5	3,1				
	Çalışan Yaş Ortalaması							1,25	7,8				
	Doğum İzninin Ardından Göreve Geri Dönen Kadın Çalışan Oranı							5,75	35,9				
	İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Saati							5,25	32,9				
Sendikali Çalışan Oranı							3	18,8					
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Toplumsal Yatırımlara Yapılan Harcamalar*									10	62,5		
	Engelli Müşterilere Hizmet Sağlayan ATM Oranı									3,5	21,9		
	Müşteri Memnuniyet Anketi Sonuçları									3	18,8		
	Çağrı Merkezinde Müşteriyi Ortalama Yanıtlama Süresi									2,75	17,2		
	Müşteri Bildirimi(Sorun, Şikayet ve Talep) İçin Ortalama Çözüm Süresi**									3,25	20,3		
	Müşterilerden Gelen Şikayet Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı									2	12,5		
	Yeni İşe Alınan Toplam Çalışan Sayısı									5,25	32,8		
	Yeni İşe Alınan Kadın Çalışan Oranı									0,75	4,7		
	Toplam Müşteri Sayısı									5	31,2		
	KOBİ Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı									4,75	29,7		
	Tüketici Kredileri/Toplam Krediler ve Alacaklar									4,5	28,1		
	Faaliyet Gösterilen İl Sayısı									4,75	29,7		
	Faaliyet Gösterilen İlçe Sayısı									0	0		
	Sosyal Medyadaki Takipçi Sayısı									7,75	48,4		
Reklam ve İlan Giderleri									3,75	23,4			
Doğal Sermaye	Toplam Enerji Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı											4	25
	Toplam Su Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı											6,75	42,2
	Toplam Elektrik Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı											6,75	42,2
	Toplam Kağıt Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı											7,5	46,9
	Geri Dönüştürülen Atık Miktarı/Toplam Çalışan Sayısı											7,5	46,9
	Toplam Sera Gazı Emisyonları (Kapsam1 + Kapsam2)/Toplam Çalışan Sayısı											8,5	53,1
	Diğer Sera Gazı Emisyonları (Kapsam3)/Toplam Çalışan Sayısı											8,5	53,1

Ek 4. Kamu Sermayeli Bankaların Kriterler Kapsamında 2019 Yılı Ortalama Entegre Raporlama Skorları

Sermaye Çeşitleri	Kriterler	Finansal Sermaye		Üretilmiş Sermaye		Fikri Sermaye		İnsan Sermayesi		Sosyal ve İlişkisel Sermaye		Doğal Sermaye	
		Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%
Finansal Sermaye	Sermaye Yeterliliği Oranı	1,5	18,7										
	Ortalama Aktif Karlılığı	1,5	18,7										
	Ortalama Özkaynak Karlılığı	1,5	18,7										
	Net Dönem Karı/Zararı	1,5	18,7										
	Faiz Gelirleri/Faiz Giderleri	1,75	21,9										
	Aktif Büyüklüğü	1,75	21,9										
	Toplam Krediler ve Alacaklar/Toplam Mevduat	1,75	21,9										
	Takipteki Krediler(Net)/ Toplam Krediler ve Alacaklar	1,5	18,7										
	Özel Karşılıklar/Takipteki Krediler	0,75	9,4										
	Likit Aktifler/Kısa Vadeli Yükümlülükler	1,5	18,7										
Banka Kartı Sayısı*	0,75	9,4											
Kredi Kartı Sayısı	0,25	3,1											
Üretilmiş Sermaye	Maddi Duran Varlıklar(Net)*			1,5	18,7								
	Şube Sayısı*			1,5	18,7								
	ATM Sayısı*			1,5	18,7								
Fikri Sermaye	Maddi Olmayan Duran Varlıklar(Net)*					1,5	18,7						
	Mobil Bankacılık Uygulama olarak Aktif Olarak Kullanan Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı					1,5	18,7						
	Dijital Bankacılık Kanallarını Aktif Olarak Kullanan Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı					1,5	18,7						
	Ar-ge Çalışmaları Kapsamında Yapılan Harcamalar*					0,5	6,2						
	Ödül Sayısı*					1,5	18,7						
İnsan Sermayesi	İşgücü Devir Oranı							0,75	9,4				
	Engelli Çalışan Oranı							0,25	3,1				
	Kadın Çalışan Oranı							0,75	9,4				
	Çalışan Başına Ortalama Eğitim Saati							1,75	21,9				
	Personel Giderleri/Diğer Faaliyet Giderleri							1,5	18,7				
	Personel Giderleri/Toplam Çalışan Sayısı							0	0				
	Toplam Çalışan Sayısı							1,75	21,9				
	Yüksek Lisans ve Doktora Yapmış Çalışan Sayısı							0,75	9,4				
	Kadınların Yüksek Lisans veya Doktora Yapmış Çalışanlar İçindeki Oranı							0	0				
	Çalışan Kıdem Ortalaması							0,75	9,4				
	Çalışan Yaş Ortalaması							1	12,5				
	Doğum İzininin Ardından Göreve Geri Dönen Kadın Çalışan Oranı							1	12,5				
	İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Saati							0	0				
Sendikali Çalışan Oranı							1,75	21,9					
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Toplumsal Yatırımlara Yapılan Harcamalar*									2	25		
	Engelli Müşterilere Hizmet Sağlayan ATM Oranı									0,75	9,4		
	Müşteri Memnuniyet Anketi Sonuçları									0,25	3,1		
	Çağrı Merkezinde Müşteriyi Ortalama Yanıtlama Süresi									0	0		
	Müşteri Bildirimi(Sorun, Şikayet ve Talep) İçin Ortalama Çözüm Süresi**									0,25	3,1		
	Müşterilerden Gelen Şikayet Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı									1	12,5		
	Yeni İşe Alınan Toplam Çalışan Sayısı									1,5	18,7		
	Yeni İşe Alınan Kadın Çalışan Oranı									0	0		
	Toplam Müşteri Sayısı									1	12,5		
	KOBİ Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı									0,75	9,4		
	Tüketici Kredileri/Toplam Krediler ve Alacaklar									1,5	18,7		
	Faaliyet Gösterilen İl Sayısı									1	12,5		
	Faaliyet Gösterilen İlçe Sayısı									0,75	9,4		
Sosyal Medyadaki Takipçi Sayısı									0,75	9,4			
Reklam ve İlan Giderleri									1,5	18,7			
Doğal Sermaye	Toplam Enerji Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı											0,75	9,4
	Toplam Su Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı											0,75	9,4
	Toplam Elektrik Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı											0,25	3,1
	Toplam Kağıt Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı											1,75	21,9
	Gerilim Dönüştürülen Atık Miktarı/Toplam Çalışan Sayısı											1,75	21,9
	Toplam Sera Gazı Emisyonları (Kapsam 1 + Kapsam 2)/Toplam Çalışan Sayısı											1,5	18,7
	Diğer Sera Gazı Emisyonları (Kapsam 3)/Toplam Çalışan Sayısı											1,5	18,7

Ek 5. Özel ve Kamu Sermayeli Bankaların 2019 Yılı Kapsamında Sermaye Ögeleri Kriterlerinin Karşılaştırılması

Sermaye Ögeleri	Kriterler	Özel Sermayeli Bankalar										Kamu Sermayeli Bankalar														
		Finansal Sermaye		Üretim Sermaye		Fikri Sermaye		İnsan Sermayesi		Sosyal ve İlişkisel Sermaye		Doğal Sermaye		Finansal Sermaye		Üretim Sermaye		Fikri Sermaye		İnsan Sermayesi		Sosyal ve İlişkisel Sermaye		Doğal Sermaye		
		Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	
Finansal Sermaye	Sermaye Yeterliliği Oranı	12	75																							
	Ortalama Aktif Karlılığı	12	75																							
	Ortalama Özkaynak Karlılığı	12	75																							
	Net Dönem Karı Zararı	9	56,2																							
	Faiz Gelirleri/Faiz Giderleri	6	37,5																							
	Aktif Büyüklüğü	13	81,2																							
	Toplam Krediler ve Alacaklar/Toplam Mevduat	14	87,5																							
	Takipteki Krediler(Net)/ Toplam Krediler ve Alacaklar	14	87,5																							
	Özel Karşılıklar/Takipteki Krediler	3	18,7																							
	Likit Aktifler/Kısa Vadeli Yükümlülükler	6	37,5																							
Banka Kartı Sayısı*	3	18,7																								
Kredi Kartı Sayısı	6	37,5																								
Üretilmiş Sermaye	Maddi Duran Varlıklar(Net)*			6	37,5																					
	Şube Sayısı*			14	87,5																					
	ATM Sayısı*			9	56,2																					
Fikri Sermaye	Maddi Olmayan Duran Varlıklar(Net)*					6	37,5																			
	Mobil Bankacılık Uygulamasını Aktif Olarak Kullanan Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı					10	62,5																			
	Dijital Bankacılık Kanallarını Aktif Olarak Kullanan Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı					10	62,5																			
	Ar-ge Çalışmaları Kapsamında Yapılan Harcamalar*					2	12,5																			
	Ödül Sayısı*					10	62,5																			
İnsan Sermayesi	İşgücü Devir Oranı							10	62,5																	
	Engelli Çalışan Oranı							1	6,2																	
	Kadın Çalışan Oranı							13	81,2																	
	Çalışan Başına Ortalama Eğitim Saati							12	75																	
	Personel Giderleri/Diğer Faaliyet Giderleri							6	37,5																	
	Personel Giderleri/Toplam Çalışan Sayısı							3	18,7																	
	Toplam Çalışan Sayısı							12	75																	
	Yüksek Lisans ve Doktora Yapmış Çalışan Sayısı							7	43,7																	
	Kadınların Yüksek Lisans veya Doktora Yapmış Çalışanlar İçindeki Oranı							0	0																	
	Çalışan Kademe Ortalaması							1	6,2																	
	Çalışan Yaş Ortalaması							3	18,7																	
	Doğum İzminin Ardından Göreve Geri Dönen Kadın Çalışan Oranı								11	68,7																
	İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Saati								10	62,5																
Sendikali Çalışan Oranı								6	37,5																	
Sosyal ve İlişkisel Sermaye	Toplumsal Yatırımlara Yapılan Harcamalar*									16	100												5	62,5		
	Engelli Müşterilere Hizmet Sağlayan ATM Oranı									4	25												5	62,5		
	Müşteri Memnuniyet Anketi Sonuçları									7	43,7												1	12,5		
	Çağrı Merkezi Müşteriyi Ortalama Yanıtlama Süresi									4	25												0	0		
	Müşteri Bildirimi(Sorun, Şikayet ve Talep) İçin Ortalama Çözüm Süresi**									8	50												1	12,5		
	Müşterilerden Gelen Şikayet Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı									5	31,2												4	50		
	Yeni İşe Alınan Toplam Çalışan Sayısı									9	56,2												6	75		
	Yeni İşe Alınan Kadın Çalışan Oranı									6	37,5												0	0		
	Toplam Müşteri Sayısı									8	50												4	50		
	KOBİ Müşteri Sayısı/Toplam Müşteri Sayısı									4	25												3	37,5		
	Tüketici Kredileri/Toplam Krediler ve Alacaklar									9	56,2												6	75		
	Faaliyet Gösterilen İİ Sayısı									7	43,7												4	50		
	Faaliyet Gösterilen İşe Sayısı									0	0												3	37,5		
Sosyal Medyadaki Takipçi Sayısı									11	68,7												3	37,5			
Reklam ve İlan Giderleri									6	37,5												6	75			
Doğal Sermaye	Toplam Enerji Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı																						6	75		
	Toplam Su Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı																						9	56,2		
	Toplam Elektrik Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı																						9	56,2		
	Toplam Kağıt Tüketimi/Toplam Çalışan Sayısı																						10	62,5		
	Geri Dönüştürülen Atık Miktarı/Toplam Çalışan Sayısı																						12	75		
	Toplam Sera Gazı Emisyonları (Kapsam1 – Kapsam2)/Toplam Çalışan Sayısı																						13	81,2		
	Diğer Sera Gazı Emisyonları (Kapsam3)/Toplam Çalışan Sayısı																						13	81,2		